Ազգ
Azg armenian daily
20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1997 ՇԱԲԱԹ #180 (1434)

Համանախագահները անկախության տոնահանդեսին մասնակցելուց հետո կմեկնեն Ղարաբաղ

Սեպտեմբերի 18-ին Երեւան ժամանեցին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները, որոնք Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատանը անցկացրեցին հերթական խորհրդակցությունները: «Մենք դեռեւս տեղյակ չենք, թե ինչպիսի առաջարկություններ կանեն համանախագահները», երեկ մեր թղթակցին հայտնեց ՀՀ արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանյանը: Այսօր նախատեսվում են Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի ներկայացուցիչների հանդիպումները ՀՀ նախագահի, արտգործնախարարի եւ գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանի հետ: Վերջինս, ըստ երեւույթին, հանդես կգա իբրեւ հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան:

Համանախագահները սեպտեմբերի 21-ին կմասնակցեն նաեւ անկախության տոնահանդեսին, այնուհետեւ կմեկնեն ԼՂՀ, իսկ հետո՝ Ադրբեջան:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Հայ-ռուսական պայմանագիրը Բալկաններում եւ Միջին Արեւելքում ռուսական ազդեցության անհրաժեշտ նախադրյալներ է ստեղծում

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Վերջերս «Ազգը», անդրադառնալով «Ռուսաստանի Դաշնության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ բարեկամության, համագործակցության եւ փոխօգնության մասին» ստորագրված պայմանագրին ու ԼՂՀ-ում անցկացված նախագահական ընտրություններին, կարծիք էր հայտնել, թե ԱՄՆ-ի նախաձեռնությամբ ստեղծվում են անհրաժեշտ նախադրյալներ, որպեսզի Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը վերածվի Ադրբեջան-Հայաստան հակամարտության: Իրադարձությունների զարգացումը, սակայն, գերազանցեց ենթադրությունները: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության շուրջ տեսական դաշտի վրա ձեւավորվող Ադրբեջան-Հայաստան հակամարտությանը նույն ԱՄՆ-ը սկսեց հաղորդել վերոհիշյալ երկրների շուրջ հակամարտ երկու առանցքների ձեւավորման բնույթ «Ռուսաստան-Հայաստան-Իրան եւ Թուրքիա-Իսրայել-Ադրբեջան-Վրաստան» ձեւակերպմամբ: Հատկանշական է, որ առանցքներից առաջինի ձեւավորումը Վաշինգտոնի կողմից եթե պատճառաբանվում է «Բարեկամության, համագործակցության եւ փոխօգնության» հայ-ռուսական պայմանագրի արդյունքներով, ապա երկրորդինը պայմանավորվում է առաջինի առկայությամբ, թե «Բաքուն փորձում է Ռուսաստան-Հայաստան-Իրան դաշինքին հակադրել Ադրբեջան-Թուրքիա- Իսրայել դաշինքը»:

«Նյու Յորք թայմզը», ընդառաջելով Վաշինգտոնի տրամադրություններին, հայ հասարակական գիտակցության մեջ միակողմանի զիջումների անխուսափելիության գաղափարն ամրապնդելու ջղաձգումներ է անցկացնում, մասնավորապես գրելով. «Հայերը տեսնում են, որ Ադրբեջանը մեծ հաջողությունների է հասնում Արեւմուտքում, ուր կապեր է հաստատում Իսրայելի հետ, ստանալով հրեական հզոր լոբբիի աջակցությունը: Հետեւաբար, նրանք պետք է հիմա խաղաղություն կնքեն Ադրբեջանի հետ, քանի որ վերջինս մի քանի տարի հետո կօգտագործի նավթային դոլարները եւ կստեղծի հզոր բանակ, որը կապահովի նրա ռազմական հաղթանակը Հայաստանի նկատմամբ»:

Տես ➧ էջ 3

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԼՂՀ ԱԺ պատվիրակները Երեւանում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԼՂՀ ԱԺ պաշտոնական պատվիրակությունը՝ խորհրդարանի նախագահի պաշտոնակատար Էմմա Գաբրիելյանի գլխավորությամբ, սեպտեմբերի 19-ին պաշտոնական հրավերով ժամանել է Երեւան՝ մասնակցելու Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակման 6-րդ տարեդարձի տոնակատարությանը: Պատվիրակության կազմում են ԱԺ նախագահության անդամները, որոնք եռօրյա այցի ընթացքում, բացի տոնական միջոցառումներին մասնակցելուց, նաեւ մի շարք հանդիպումներ կունենան ՀՀ ԱԺ-ում՝ միջխորհրդարանական կապերի ընդլայնման եւ խորացման ծրագրի շրջանակներում:

Կոնգրեսմեն Շերմանի բանաձեւը Սենատին

Օրերս կոնգրեսմեն Բրեդ Շերմանը հատուկ բանաձեւ է ներկայացրել ԱՄՆ Սենատին Իզմիրի աղետի 75-րդ տարելիցի առթիվ: Բանաձեւով առաջարկում է, որ Կոնգրեսը հայ եւ հույն համայնքների հետ ոգեկոչի այդ աղետի զոհերի, ինչպես նաեւ 1894-1923 թթ. Թուրքիայի վարած ցեղասպանական քաղաքականության զոհերի հիշատակը հարգելու համար: Բանաձեւը կոչ է անում Թուրքիային ընդունել մարդկության դեմ գործած այդ ոճիրները:

Կոնգրեսմեն Բրեդ Շերմանը հանդիպում է ունեցել Հայաստանից ժամանած մի խումբ քաղաքական գործիչների հետ եւ նրանց հետ քննարկել երկկողմանի հետաքրքրություն ներկայացնող հարցեր:

«ԵՐԵՎԱՆ»

«Ռուսաստանը չի կարող Ադրբեջանի հետ կնքել այնպիսի պայմանագիր, ինչպիսին ստորագրել է Հայաստանի հետ»

ԲԱՔՈՒ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուս-հայկական պայմանագրի առնչությամբ Բաքվի երկյուղները ցրելու Պրիմակովի փորձը Վաֆա Գուլուզադեն անհաջող է համարել: Ինչպես հաղորդում է BBC-ն, մեկնաբանելով ՌԴ արտաքին գործերի նախարարի այն արտահայտությունը, որ Ռուսաստանը պատրաստ է Ադրբեջանի հետ կնքել նույնպիսի պայմանագիր, ինչպիսին նա կնքել է Հայաստանի հետ, Գուլուզադեն նշել է, որ դա անհնար է, քանի որ ռուս-հայկական պայմանագրում խոսվում է ռազմակայանների մասին, սահմանների համատեղ պաշտպանության եւ ռազմական-ռազմավարական շահերի համընկնման մասին: Ադրբեջանի պետխորհրդականի կարծիքով, Ռուսաստանը, հավակնելով ղարաբաղյան հակամարտության մեջ չեզոք միջնորդի եւ ԱՊՀ առաջատարի դերին, Հայաստանի հետ կնքելով այդ պայմանագիրը, աններելի սխալ է գործել: «Ռուսաստանը բարոյական իրավունք չուներ ռազմաքաղաքական դաշինք կնքելու այնպիսի ագրեսոր պետության հետ, ինչպիսին Հայաստանն է: Այդ պայմանագիրը էլ ավելի անհարմար վիճակի մեջ է դնում Ռուսաստանին, քանի որ Հայաստանին ընդհատակյա մատակարարված մեկ միլիարդ դոլարի զենքի շուրջ աղմուկը դեռ չի հանդարտվել», նշել է Գուլուզադեն:

Թուրքիան գլխավորում է ցեղասպանություն իրականացրած երկրների ամերիկյան ցուցակը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ-ում պետական նոր կառույց է ստեղծվում, որի նպատակը կրոնական հարցերով տանջանքների ենթարկված անձանց ու համայնքների պաշտպանությունն է, գրում է թուրքական «Ջումհուրիեթ» թերթը: Սպիտակ տան կողմից վերահսկվող այդ կառույցի գլխավոր նպատակը, ըստ թերթի, քրիստոնյա համայնքների շահերի պաշտպանությունն է: Այդ մարմնի հանձնարարականների հիման վրա էլ ԱՄՆ նախագահը պատժամիջոցներ կկիրառի այս կամ այն երկրի նկատմամբ:

«Ջումհուրիեթի» կարծիքով, նորակազմ մարմնի առաջին թիրախը Չինաստանն է: Ուշադրության կենտրոնում են նաեւ Սուդանը, Իրանը եւ Ալժիրը, որտեղ ճնշումներ են գործադրվում քրիստոնյաների վրա: Թերթը ափսոսանքով հայտնում է, որ Թուրքիան գլխավորում է ցեղասպանություն գործած երկրների ցուցակը:

Անկարան փորձում է փարատել արաբական երկրների անհանգստությունը

19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, RFI: Անկարայից Ֆրանսպրեսը հաղորդեց, որ Թուրքիայում արդեն պաշտոնապես հայտարարվեց նոյեմբերին, Միջերկրական ծովում Իսրայելի եւ ԱՄՆ-ի հետ ծովային համատեղ զորավարժություններ անցկացնելու մասին: Զորավարժությունները կանցկացվեն Իսրայելի եւ Կիպրոսի միջեւ ընկած միջազգային ջրերում: Պաշտոնական հաղորդագրությունում ասված է, որ զորավարժությունների նպատակը գործողությունների համակարգումն է ենթադրյալ արտակարգ իրադրություններում, նեղյալ նավերի փրկման գործողություններ: Նշվում է, որ ԱՄՆ-ը այդ տիպի զորավարժությունների սովորական մասնակից է: Զորավարժությունների պլանը մի քանի ամիս առաջ էր արդեն մշակվել, եւ արաբական մի շարք պետություններ, մասնավորապես Սիրիան, խիստ բացասաբար էին վերաբերվել դրան, գնահատելով որպես սպառնալիք: Այս շաբաթ Եգիպտոս այցելած Թուրքիայի նախագահ Դեմիրելը վստահեցրեց նախագահ Հոսնի Մուբարաքին, թե զորավարժությունները խաղաղ բնույթ կկրեն: Ի դեպ, Արաբական երկրների ընկերակցության հերթական հանդիպման ժամանակ կքննարկվի Թուրքիայի եւ Իսրայելի ռազմական համագործակցության հարցը: Հոսնի Մուբարաքն, իր հերթին, հայտարարեց, որ զորավարժություններն անհանգստության տեղիք են տալիս, քանի որ անցկացվում են Մերձավոր Արեւելքի խաղաղ գործընթացի ճգնաժամային պահին: Թուրքիան համարում է, որ արաբական երկրների անհանգստությունը չափազանցված է, եւ Իսրայելի հետ ռազմական համագործակցությունն ուղղված չէ որեւիցե երրորդ երկրի դեմ եւ, ընդհանրապես, չունի ռազմավարական նշանակություն:

Իրանը «ակտիվ պաշտպանության» է անցնում՝ ցուցադրելով իր ուժը

ԹԵՀՐԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեպտեմբերի 18-ին Իրանում սկսվեց «Ղեկավար» միացյալ զորավարժությունների երկրորդ փուլը, որն անցնում է «Ակտիվ պաշտպանություն» նշանաբանով: «Իրանի Իսլամական Հանրապետության ձայն» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, զորավարժությունների առաջին փուլը, որին 200 հազար մարդ էր մասնակցում, ավարտվեց երեկ Թեհրանից հարավ ընկած շրջանում: Այդ մեծ զորավարժությունները, որոնք անցկացվում են Իրանի բանակի պաշտպանական հզորությունը ցուցադրելու համար, սկսվել են սեպտեմբերի 15-ին: Դրանց մասնակցում են Իրանի Իսլամական Հանրապետության երեք բանակ, մոտ տասը առանձին զորամիավորումներ եւ դիվիզիաներ, ինչպես նաեւ հրետանային ստորաբաժանումներ:

Հրեական ցեղասպանության զոհերին անմիջապես փոխհատուցում կվճարվի

19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, VOA: Հրեական համաշխարհային կոնգրեսը Շվեյցարիային հանձնեց 12 հազար անուն պարունակող այն մարդկանց ցուցակը, որոնք պետք է փոխհատուցում ստանան հոլոքոստի զոհերի համար նախատեսված շվեյցարական հիմնադրամներից: Այդ կազմակերպության հաղորդագրության համաձայն, ենթադրվում է, որ մինչեւ շաբաթվա վերջ ցուցակը կընդլայնվի մինչեւ 40 հազար անուն: Ցուցակում ընդգրկված են գլխավորապես Արեւելյան Եվրոպայի եւ նախկին ԽՍՀՄ-ի 14 երկրների բնակիչների անուններ, որոնք երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ տուժել են նացիստների ձեռքից: Շվեյցարիայի կառավարությունը հայտարարել է զոհերին 12 մլն դոլար անմիջապես մուծելու իր մտադրության մասին:

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ

«Հայաստան» հիմնադրամ. Անտարբերության ալիքը տարեցտարի մեծանում է

Ծափերը ազգային տուրքը չեն ավելացնում

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Աշխատանքի բերումով ներկա եմ եղել «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների գրեթե բոլոր նիստերին՝ նախագահական նստավայրում անցկացված առաջին հավաքներից մինչեւ երեկ ընդունելությունների տանը կազմակերպված հերթական՝ 7-րդ հաշվետու ժողովը: Թվում էր, թե տարեցտարի ավելի դինամիկ եւ իմաստալից բնույթ պետք է ստանար նման հավաքների անցկացումը, գոնե՝ խթաններ հիմնադրամի ազգային տուրքի գաղափարախոսության տարածումն ու շոշափելի արդյունքների արձանագրումը:

Նորից «վսեմաշուք նախագահ» եւ ապա, անկախ Հայաստան բառակապակցությունների հաճախակի կրկնմամբ եւ դրանց ուղեկցող բուռն ծափահարությունների մթնոլորտում լուրջ խոսակցություն չծավալվեց, որքան էլ որ հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ամփոփելով նիստը, ասաց, թե լուրջ խնդիրներ քննարկեցին:

Իհարկե, մեկ լուրջ հարցադրում արվեց, այն էլ Ամերիկայի հայկական համագումարի ղեկավար Հրայր Հովնանյանի կողմից, բայց դա էլ քննարկման նյութ չդարձավ: Հրայր Հովնանյանը միակն էր, որ հայտարարեց, թե ինքն անձնապես ամաչում է հիմնադրամի հավաքած գումարի չափից: «Մեր հավաքած գումարն այնքան չնչին է, որ դուք էլ ինձ պես ամոթ պետք է զգաք», ասաց նա: Ներկաներին եւ հատկապես հոգաբարձուների խորհրդի անդամներին նա կոչ արեց հասկանալու, թե որոնք են դրա պատճառները: Ըստ Հովնանյանի, մասնավորապես ԱՄՆ-ում պատճառները շատ են. ե՛ւ եկեղեցու թեմերի բաժանումը, ե՛ւ կուսակցական հակասությունները, ե՛ւ տարբեր կազմակերպությունների գոյությունը: Դրանք խանգարիչ հանգամանքներ են միասնական գործունեություն սկսելու համար:

Տես ➧ էջ 2

ԱԶԳ **տեղական**

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ

«Հայաստան» հիմնադրամ. Անտարբերության ալիքը տարեցտարի մեծանում է

Սկիզբը էջ 1

Նրա մտահոգությունը ինչ-որ չափով կիսեց միայն սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյան կուսակցության ներկայացուցիչ Վահրիճ Ճերեճյանը, նշելով, որ սփյուռքում ընդհանուր թուլություն է նկատվում, եւ թե Հայաստանի եւ թե Ղարաբաղի նկատմամբ զանազան գաղութներում հասունացող անտարբերության ալիքը օրեցօր աճում է: Նրա կարծիքով, դրան նպաստում է նաեւ այն, որ մամուլը անհատ հոդվածներով շփոթ է ստեղծում եւ նվազեցնում օգնությունը: Սակայն Վահրիճ Ճերեճյանը ինքն իրեն գոնե հարց չուղղեց, թե ինչո՞ւ է այդ մամուլը քննադատում ներկա իշխանություններին, ինչո՞ւ է վստահությունը պակասել, ինչո՞ւ են վերջապես հոգնել օգնություն տալուց: Այս հարցերի պատասխանը թերեւս մեկն է. պատճառները պետք է փնտրել Հայաստանի իշխանությունների եւ հենց «Հայաստան» հիմնադրամի գործունեության մեջ: Եթե բոլոր գաղութներում նվազել է օգնության չափը, եթե գործադիր տնօրեն Մանուշակ Պետրոսյանի ասելով ավելի շատ նկատվում է նպատակային ծրագրերի ավելացում, բայց փոխարենը այս տարի էլ բեկումային ոչինչ չի կատարվել, ապա նշանակում է, որ միգուցե հիմնադրամն արդեն սպառել է իրեն: Կամ էլ ժամանակն է եկել նրա ղեկավարության փոփոխության մասին մտածելու: Միգուցե այնժամ կրկին վերականգնվի վստահությունը: Իսկ այն, որ 40 ծրագրերից 26-ը այս տարի ավարտին է հասցվել, դա չի կարող բավարար համարվել:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նույնպես իր ներածական խոսքում նշեց, որ այսօր քիչ հաջողություններ կան եւ պետք է մտածել այն մեխանիզմների մասին, որոնք կապահովեն կայուն տարեկան բյուջե: Բայց այդ մեխանիզմների մասին այդպես էլ խոսակցություն չծավալվեց: Թե Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, եւ թե Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսի ներկայացուցիչ Արտավազդ արք. Թրթռյանը կոչ արեցին միավորել բոլոր ուժերը: Արամ Ա-ն իր ուղերձում մասնավորապես գրել էր, թե պետք է լիովին վերակազմավորվեն գաղութներում գործող «Հայաստան» հիմնադրամի տեղական հանձնաժողովների աշխատանքները:

Նիստում ելույթ ունեցան նաեւ վերստուգիչ հանձնաժողովի նախագահ Վահե Զազմադարյանը եւ ԱՄԻՕ Էլսկո եւ բաժնետերեր կազմակերպությունից հաշվեքննիչ Արթուր Գոշյանը: Վերջինս միայն հաստատեց, որ 1997 թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հիմնադրամի տարեկան հաշվեկշիռը կազմում է 9 540 990 դոլար: Ընդհանուր մասնակցությունն ըստ տարբեր երկրների, կազմել է մոտ 11 մլն 325 հազար դոլար, այն դեպքում, երբ անցած տարի հավաքվել էր ընդամենը 7 մլն 795 հազար: Արցախում իրականացված ծրագրերի ընդհանուր գումարը կազմում է մոտ 5 մլն 295 հազար, իսկ նպատակային ծրագրերը՝ մոտ 3 մլն 34 հազար դոլար: Գորիս–Ստեփանակերտ ճանապարհի շինարարությունից զատ կարեւորվեց նաեւ զոհված եւ 1-ին կարգի հաշմանդամ ընտանիքներին նպաստների հատկացումը:

Հոգաբարձուների խորհրդի վերջնական նիստը տեղի կունենա այսօր, ուր կընդունվեն հիմնական որոշումները: Իսկ երեկ, ողջ նիստի ընթացքում, որեւէ մեկը չհայտարարեց (այդ թվում տեղական հանձնախմբերի ներկայացուցիչներից), թե այս կամ այն չափի գումար է փոխանցում «Հայաստան» հիմնադրամին: Ավելին, նույնիսկ նիստի նախագահողի կողմից բազմիցս արված առաջարկներին՝ ելույթ ունենալ, հարց տալ, ամենեւին արձագանք չեղավ: Տպավորություն էր ստեղծվում, թե սփյուռքից Երեւան ժամանած, եւ այդքան ճանապարհածախս կատարած հիմնադրամի անդամները եկել են ծափ տալու, նախագահի հետ նկարվելու, Ս. Էջմիածին գնալու եւ անկախության տոնի հանդիսությանը մասնակցելու: Ի դեպ նկատելի էր, որ նիստին ներկա չէին Հայ հեղափոխական դաշնակցության, ՀՕՄ-ի եւ ՀԲԸՄ-ի ներկայացուցիչները:

Այստեղ տեղին էր Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանի նկատողությունը, թե հիմնադրամի հնարավորությունները լիովին չեն օգտագործվում, քանի որ տեղական հանձնախմբերը ակտիվ չեն աշխատում: Իսկ Սահմանադրական դատարանի նախագահի այն կարծիքը, թե հիմնադրամի ծրագրերով իրականացրած 53 մլն-ը շա՞տ է, թե քիչ հռետորական հարցին պատասխանեց թերեւս Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, երբ հիշատակեց Քըրք Քըրքորյանի կողմից 100 մլն վարկային հիմնադրամի ստեղծման փաստը: Ինչպես, եթե ողջ Հայաստանն ու սփյուռքը ի վիճակի չեն նույնիսկ 5 տարվա ընթացքում Քըրք Քըրքորյանի մեկ անգամ տված չափով դրամ հավաքել, ապա հիմնադրամի կատարած աշխատանքների մասին գովեստի խոսք չենք կարող ասել: Եվ վերջապես, ինչպես, Հրայր Հովնանյանը կասեր, ամոթ է պարոնայք, ամոթ:

Արարատի ցեմենտը չի արտահանվում ճանապարհների բացակայության պատճառով

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Քանի դեռ Հայաստանում ինտենսիվ շինարարություն չի ծավալվում, մեր ձեռնարկությունը դժվարությամբ ծայրը ծայրին կհասցնի, ասաց Արարատի ցեմենտի գործարանի գլխավոր տնօրեն Լեւոն Համբարձումյանը:

Նրա ասելով, գործարանը ներկայումս օգտագործում է իր հզորությունների մոտավորապես 10-15 տոկոսը: Այս տարի այստեղ բաց է թողնվել 100 հազար տոննայից քիչ ավելի ցեմենտ, ինչը ընդամենը ամսական նորմա է: Գրեթե պարապուրդի է մատնված 1990 թվականին կառուցված նոր տեխնոլոգիական գիծը: Այն ի վիճակի է տարեկան թողարկել 1 միլիոն 100 հազար տոննա բարձրորակ արտադրանք, բայց պահանջարկ չկա:

Ձեռնարկության ղեկավարն ընդգծեց, որ Արարատի ցեմենտն այսօր ամենաէժանն է տարածաշրջանում: Մեկ տոննան արժե 37 ամերիկյան դոլար, այն դեպքում, երբ ԱՊՀ երկրներում այն 55 դոլար է: Այսօր հայկական ցեմենտը կուզենային գնել Սաուդյան Արաբիան, Իսրայելը, Կիպրոսը, Թուրքիան... Իսկ գնում է միայն Վրաստանը, քանզի կա շինանյութը երկաթուղով տեղափոխելու հնարավորություն:

«Ազգ»-ի կողմից ճշտենք, որ ընդհակառակն՝ ցեմենտի պահանջարկը հատկապես այս օրերին խիստ ավելացել է երկրում: Անհատական շինարարությամբ զբաղվողները շուկայում բարձր գին վճարելով պարկերով են գնում ցեմենտը, ինչը մեծ կառույցների շինարարության համար, հատկապես աշնանային այս օրերին, սպանիչ հարված է: Գործարանի անաշխատունակության պատճառը այլ տեղ պետք է փնտրել:

«Ս
եփականաշնորհում. տնտեսական եւ քաղաքական արդյունքներն ու հեռանկարները» թեմայով իր զեկույցը Հայաստանի բանկերի ասոցիացիայի նախագահ, ՄԱԿ-ի ազգային փորձագետ Տիգրան Սարգսյանը սկսեց ՀՀ-ում 90 թ. մշակված սեփականաշնորհման գաղափարախոսությունը մեկնաբանելով: «90 թ.-ից Հայաստանի Հանրապետությունում որդեգրվեց մի սկզբունք՝ տնտեսական բարեփոխումների մեջ հնարավորին չափ առաջ լինել այլ հանրապետություններից, որը, սեփականաշնորհումն իրականացնողների կարծիքով, Հայաստանին առավելություններ պետք է ապահովեր»: Պրն Սարգսյանը նշեց, որ սեփականաշնորհման հայեցակետը հիմնված էր երեք սկզբունքների վրա՝ գյուղատնտեսության եւ հողի լայնամասշտաբ ու արագ սեփականաշնորհում, որից հետո անմիջապես պետք է սեփականաշնորհվեին գյուղատնտեսությունը սպասարկող բոլոր ոլորտները: Սակայն վերջինս տեղի չունեցավ, որի հետեւանքով էլ ազգաբնակչությունն ու գյուղատնտեսությունը մեծ վնասներ կրեցին:

ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄ

Սեփականատերերի խավը՝ փոքրաքանակ

Բանախոսի ասելով, սեփականաշնորհման երկրորդ սկզբունքը դիտարկվում էր շինարարական ինդուստրիան՝ շինարարական կազմակերպությունները, ընդհանրապես շինարարությունը Հայաստանում (հումքային բազա, աշխատուժ, հիմնարկություններ) եւ ենթադրվում էր, որ սեփականաշնորհումից հետո այս ոլորտը պետք է սեփականաշնորհվեր:

Երրորդ սկզբունքն արդյունաբերությունն էր, որտեղ, պրն Սարգսյանի ասելով, բավականին զգուշավոր մոտեցում էր դրսեւորվում: Նախատեսվում էր արդյունաբերությունը բաժանել մի քանի մասի, ընդ որում, սեփականաշնորհելիս առաջնությունը պետք է տրվեր միջին եւ փոքր ձեռնարկություններին, ինչպես նաեւ կոոպերատիվներին, իսկ ստրատեգիական նշանակություն ունեցող ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումը ենթադրվում էր իրականացնել յուրովի հայեցակարգով: Այս ամենի հետ կարեւոր խնդիր է եղել սեփականաշնորհման ընթացքում սոցիալական արդարության պահպանումը եւ ժառանգված տնտեսությունը քայքայման չմատնելը: Վերջինիս լուծումը տեսել են մասնակի, անվարձահատույց սեփականաշնորհումն իրականացնելով, ենթադրելով, որ աշխատանքային կոլեկտիվները կապահովեն օբյեկտների վերահսկողությունը: Ոչ պակաս կարեւոր խնդիր է սեփականաշնորհմանը բնակչության մասնակցությունը ճշտելը: Հայաստանի բանկերի ասոցիացիայի նախագահը մի քանի թվական տվյալներ հրապարակեց, ըստ որի, սերտիֆիկատներով սեփականաշնորհման գործընթացին մասնակցել է ընտանիքների 7 տոկոսը: Իսկ 93 տոկոսը նախընտրել է վաճառել սերտիֆիկատները, որն իր հերթին բազում բացասական հետեւանքներ է բերել թե քաղաքական, թե սոցիալական առումով: Պրն Սարգսյանը քաղաքական հետեւանք համարեց սեփականատերերի խավի շատ չնչին դառնալը, որը լուրջ բեւեռացում է ծնում: Սոցիալական առումով, ՄԱԿ-ի հետազոտությունների համաձայն 20 տոկոսն ապահովված խավն է, 20 տոկոսը՝ աղքատության եզրին գտնվողները եւ 60 տոկոսը մի կերպ գոյություն պահպանողները, որին միջին խավ չես անվանի:

Պրն Սարգսյանը հրապարակեց նաեւ արդյունաբերության մեջ սեփականաշնորհման գործընթացի պատկերը, ըստ պաշտոնական տվյալների, ազգաբնակչության կողմից ստացվել է 3 մլն 183 հազար սեփականաշնորհման սերտիֆիկատ: Օգոստոսի վերջի տվյալներով մարվել էր 2 մլն 650 հազարը:

«Ըստ մեր գնահատականի, ներկայումս 450 հազար սերտիֆիկատ կա բնակչության ձեռքում, որից 250 հազարը հավաքագրված է այն սուբյեկտների կողմից, որոնք մասնակցում են կամ վերավաճառում կամ նպատակ ունեն մասնակցել ինչ-որ օբյեկտների սեփականաշնորհմանը եւ սպասում են այդ օբյեկտների սեփականաշնորհմանը», հայտնեց պրն Սարգսյանը: Նրա կարծիքով, 50 հազար սերտիֆիկատի բնական ու ֆիզիկական կորուստ կունենանք եւ մոտ 150 հազար դեռեւս կա այն սուբյեկտների ձեռքում, որոնք դեռեւս չեն կողմնորոշվել, թե ինչպես վարվել դրանց հետ:

Բանախոսի տվյալներով, ներկայումս սեփականաշնորհվել է սեփականաշնորհման ենթակա ձեռնարկությունների 60 տոկոսը: Սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ, սեփականաշնորհելու համար գնահատված է եղել մոտ 1700 ձեռնարկություն, որոնցից 1200-ը վաճառված էր: Մոտ 400 ձեռնարկություն դեռեւս գտնվում է սեփականաշնորհման գործընթացում, մոտ 200 ձեռնարկություն դեռ չի ներկայացվել գնահատման եւ մոտ 300 ձեռնարկություն, ենթադրվում է, որ կավելացվի սեփականաշնորհման 98 թ.-ի ծրագրում: Սեփականաշնորհման ներկայացված 8840 օբյեկտներից գնահատվել է 7000-ը, բայց սեփականաշնորհվել է 5000-ը: 50 տոկոսից ավելին արդեն սեփականաշնորհված է: Փոքր օբյեկտների սեփականաշնորհման դիմաց առ այսօր վճարված է 19 մլրդ դրամ: Պրն Սարգսյանի ասելով, դրամային մուտքերը չնչին են սեփականաշնորհման դիմաց: Առ այսօր պետբյուջե է մուտքագրվել 382 մլն դրամ, որից 192 մլն-ը փոքր օբյեկտներից: Հրապարակված թվերից արված հետեւությունն այն է, որ ՀՀ-ում արդյունաբերության սեփականաշնորհումը 99 տոկոսով իրականացվել է սերտիֆիկատներով: Իսկ սեփականաշնորհված գույքի արժեքը կազմել է 160-200 մլն դոլար նախապես գնահատված 500 մլն դոլարի դիմաց:

Ս. Պ.

Կենսաթոշակառուների բողոքի ցույց Հայաստանի անկախության տոնի նախօրեին

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի Ազատության հրապարակում սեպտեմբերի 19-ին կայացավ հանրահավաք թոշակառուների նախաձեռնող խմբի, Հայաստանի Սպառողների միության եւ ՍԻՄ-ի նախաձեռնությամբ, Ազգային ժողովրդավարական միության մասնակցությամբ: Նշյալ կազմակերպությունները իրենց բողոքի ձայնը բարձրացրեցին իշխանությունների դեմ, իրենց խոսքերով, կենսաթոշակառուների համար սոցիալական անտանելի պայմաններ ստեղծելու պատճառով: Վրդովված կենսաթոշակառուները բողոքեցին պատմեցին իրենց դժվար եւ անտանելի օրերի մասին. թոշակները ժամանակին չեն ստանում, ստացածն էլ չի բավականացնում նվազագույն պահանջները բավարարելու համար: Վիճակը հատկապես վատթարացավ սեպտեմբերի 1-ից էլեկտրաէներգիայի թանկացումից, տոլիկլինիկաների վճարովի դառնալուց հետո: Թղթակցի հարցին, հույս կա՞ նման բողոքներով որեւէ հարց լուծել, ցույցի մասնակիցները պատասխանեցին, որ մի բողոքով իհարկե ոչինչի հասնել հնարավոր չէ. պետք է համառորեն պայքարել, բողոքի ցույցեր եւ երթեր կազմակերպել նախագահի նստավայրի առջեւ, ինչը եւ միտինգավորները նախատեսում են անել սեպտեմբերի 25-ին:

Գրանցվեցին նոր հասարակական կազմակերպություններ

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ արդարադատության նախարարության 1997 թ. սեպտեմբերի 19-ի կոլեգիայի նիստի քննարկման արդյունքներով ավելացավ պետական գրանցում ստացած հասարակական կազմակերպությունների թիվը:

Այսուհետեւ գործունեություն կծավալեն «Բնական գիտությունների ռուսական ակադեմիա» հասարակական կազմակերպության, Բնության եւ հասարակության մասին գիտությունների միջազգային ակադեմիայի մասնաճյուղերը, «Հովիտ» հիմնադրամ հասարակական բարեգործական կազմակերպությունը, «Ավտոսիրող» ընկերությունը, «Միրհաւ» բարեգործական ընկերակցությունը, «Առողջ սերունդ» եւ հունական «Էլպիդա» հասարակական կազմակերպությունները:

■ *Երեկ, ժամը 16-ի սահմաններում, Պռոշյան փողոցում թիվ 32 երթուղու ԿՎԶ մակնիշի ավտոբուսը բախվել է թիվ 7 երթուղու տրամվային: Զոհեր չկան: Ուղեւորների մեջ կան վնասվածքներ ստացածներ, որոնցից 3-ը տեղափոխվել են հիվանդանոց: Նրանցից մեկը բուժօգնություն ստանալուց հետո, գնացել է տուն, մյուս երկուսի կյանքին վտանգ չի սպառնում: Նախնական տվյալների համաձայն, վարորդները եղել են սթափ վիճակում:* ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարին
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ընթացիկ

Սկիզբը էջ 1

Օգոստոսի 29-ի հայ-ռուսական պայմանագիրը ձախողել է ԱՄՆ-ի քաղաքական ծրագրերն Անդրկովկասում: Իսկ ԼՂՀ-ի նախագահական ընտրությունները խափանել են համանման ծրագրերի ընթացքն Ադրբեջանում: Քանի որ Ադրբեջանին վերապահվում է ցատկահարթակի դեր Միջին Ասիա ներթափանցելու ճանապարհին, ուստիեւ վերոհիշյալ պայմանագիրն ու ընտրությունները ձախողման եզրին են կանգնեցրել

Հայ-ռուսական պայմանագիրը Բալկաններում եւ Միջին Արեւելքում ռուսական ազդեցության անհրաժեշտ նախադրյալներ է ստեղծում

ամերիկյան ծրագրերը միջինասիական թուրքալեզու հանրապետություններում: Մինչդեռ Վաշինգտոնը, Կովկասն ու Միջին Ասիան ամերիկյան կենսական շահերի գոտի հայտարարելիս, առաջնորդվում էր միակողմանի զիջումները որպես անհրաժեշտություն Հայաստանին պարտադրելու, ղարաբաղյան հիմնահարցի լուծումն Ադրբեջանի քմահաճույքով պայմանավորելու եւ հենվելով վերջինի վրա` Անդրկովկասից Ռուսաստանի դուրս մղումը ապահովելու հաշվարկներով:

Վերոհիշյալ պայմանագրով Հայաստանն անվտանգության երաշխիքներ ստացավ: Իսկ Ռուսաստանը ձեռք բերեց ռազմական դաշնակից: Ամրապնդվեցին նրա դիրքերն Անդրկովկասում: Փաստորեն ի չիք դարձան ռուսական ազդեցության տարածքներն Անդրկովկասում կրճատելու միջոցով Ռուսաստանին Միջին Արեւելքից վերջնականապես տարանջատելու հնարավորությունները: Ընդհակառակը, պայմանագիրը ՀՀ նախագահ Տեր-Պետրոսյանի խոսքերով, հիմք ստեղծեց, որպեսզի Ռուսաստանը միանա «Հունաստան-Հայաստան-Իրան համագործակցող երկրներին»: Ռուս-հունական համատեղ զորավարժությունները, որոնք երկու երկրների ռազմաօդային ուժերի մասնակցությամբ օրերս անց են կացվել Էգեյան ծովում, եկան ազդարարելու Ռուսաստանի փաստացի միացումը համագործակցող վերոհիշյալ երկրներին: Սեպտեմբերի 17-ին Մոսկվա մեկնեց հույն բարձրաստիճան զինվորականների պատվիրակությունը, նպաստելու Ռուսաստանի ու Հունաստանի համագործակցության ամրապնդմանը ռազմական բնագավառում: Հենց նույն օրը հայտարարվեց նաեւ ռուս-սիրիական զորավարժությունների մասին, որոնց անցկացումը նախատեսվում է սեպտեմբերի 20-27-ը Ռուսաստանի ռազմակայաններից մեկում: Սեպտեմբերի 18-ին թուրքական հեռուստատեսությունը, անդրադառնալով Հունաստանի զինվորական պատվիրակության փաստին, մտահոգությամբ նշեց, թե ռուս-սիրիական զորավարժություններին պատրաստվում են մասնակցել հունական ռազմաօդային ուժերը:

Ռուս-հունական համատեղ զորավարժությունները դեռ չեն նշանակում Բալկաններում Ռուսաստանի ռազմական ներկայություն: Բայց նրան ներկայության ակնհայտ հնարավորություններ են տալիս: Ռազմական բնագավառում Ռուսաստանի եւ Հունաստանի համագործակցության հետագա խորացումը, ինչ խոսք, անհամեմատ կընդլայնի այդ հնարավորությունները: Կասկածից վեր է, որ դրանց ընդլայնման պայմաններում սպառնալիքի տակ կդրվեն թե ԱՄՆ-ի, եւ թե լիազոր ներկայացուցիչ Թուրքիայի շահերը Բալկանյան թերակղզում: Ինչ վերաբերում է ռուս-սիրիական զորավարժություններին, ապա դրանք ԱՄՆ-Իսրայել-Թուրքիա ռազմական դաշինքի դեմ միացյալ ճակատ ստեղծելու Իրանի, Իրաքի ու Սիրիայի պատրաստակամության ֆոնի վրա Ռուսաստանին տալու են ոչ միայն ռազմական ներկայության հնարավորություններ, այլեւ նրա առջեւ են բացելու ԱՄՆ-ի ազդեցությանը Միջին Արեւելքում հակակշռելու հեռանկարներ: Այդ ընթացքում անհամեմատ նվազելու է նոյեմբերի 15-25-ը արեւելյան Միջերկրականում ԱՄՆ-ի, Իսրայելի եւ Թուրքիայի ռազմածովային ուժերի մասնակցությամբ նախատեսվող զորավարժությունների արդյունավետությունը, որպես ճնշման միջոց ընդդեմ Սիրիայի: Բնականաբար, կասկածի տակ է դրվելու «տարածաշրջանում Իսրայելի ռազմական գերազանցությունն ապահովելու ամերիկյան առաջադրանքի» իրագործումը, ինչի մասին սեպտեմբերի 10-ին վճռականորեն հայտարարում էր ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը:

«Բարեկամության, համագործակցության եւ փոխօգնության մասին» հայ-ռուսական պայմանագիրը, որպես Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական ներկայության երաշխիք Անդրկովկասում, ԱՄՆ-ին փաստի առաջ է կանգնեցրել: Ռուս-հունական զորավարժությունները նրան նույնպես կանգնեցնում են փաստի առաջ, այս դեպքում արդեն Բալկաններում: Ինչ վերաբերում է ռուս-սիրիական զորավարժություններին, ապա դրանք հունական ռազմաօդային ուժերի մասնակցությամբ ոչ միայն փաստելու են «Հայաստան-Հունաստան-Իրան համագործակցող երկրների» միացումը Ռուսաստանին, այլեւ նախադրյալներ են ստեղծելու վերջիններիս Սիրիայի ու Իրաքի հետագա միացման համար: Դա կընդլայնի համագործակցող երկրների ցանցը Ռուսաստանի առաջատար դիրքով եւ ինքնաբերաբար կընդլայնվի Միջին Արեւելքում իր դիրքերն ամրապնդելու նրա հնարավորությունը: Եթե այս ամենին գումարելու լինենք Կիպրոսում C-300 հրթիռներ տեղակայելու Մոսկվայի վճռականությունը, որ մարտահրավեր լինելով ԱՄՆ-ին ստացել է Թուրքիային մարտահրավերի երանգ, պատկերն ամբողջական է դառնում:

Գաղտնիք չէ, որ հրթիռների տեղակայումը ռուս-կիպրական համագործակցության ֆոնի վրա ամրապնդում է Ռուսաստանի ռազմական ներկայությունը Կիպրոսում: Կարեւորը, սակայն, սոսկ ռազմական ներկայության հարցը չէ, այլ Անդրկովկասի կողքին հանձին Կիպրոսի կապող մեկ այլ օղակի ձեռքբերումն է Ռուսաստանի կողմից: Տարբերությամբ, որ եթե Անդրկովկասը ապահովում է Ռուսաստանի ներկայությունը Միջին Արեւելքում, ապա Կիպրոսը որպես Բալկանները Միջին Արեւելքի հետ կապող օղակ կարեւոր նշանակություն է ձեռք բերում ռուսական ռազմական ներկայության ամրապնդման համար այդ երկու տարածաշրջաններում: Ահա թե ինչու Անկարան ահազանգում է Վաշինգտոնին, թե ռուսական հրթիռների տեղակայումը Կիպրոսում Իսրայելի անվտանգության դեմ ուղղված լուրջ սպառնալիք է:

Հիրավի, ռուս-հունական եւ ռուս-սիրիական զորավարժությունները լրջորեն սպառնում են ԱՄՆ-ի շահերին նրա դաշնակիցներ Թուրքիայի եւ Իսրայելի շահերով հանդերձ, ինչպես Միջին Արեւելքում, այնպես էլ Բալկաններում: Ինչ վերաբերում է հայ-ռուսական պայմանագրին, ապա դա ապահովելով Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական ներկայությունը Անդրկովկասում, նրան համանման ներկայության հնարավորություններ է տալիս նաեւ հարակից շրջաններում: Այս ամենի առումով պատահական չեն Ադրբեջան-Իսրայել մերձեցումն ու ԱՄՆ-ի կողմնորոշումը դեպի Ադրբեջան: Բոլորովին պատահական չեն պայմանագրի առնչությամբ Բաքվի կշռադատությունից զուրկ բողոքը, Անկարայի ճարահատյալ լռությունն ու «Նյու Յորք թայմզի» անօրինակ պարզունակությամբ հագեցված դատողությունը: Ամերիկյան թերթը գրում է. «Խելացի ազգ լինելով, հայերը պարտավոր են հասկանալ, որ անհրաժեշտ է փոխել իրենց ռազմավարությունը»: Չի կարելի ասել, թե ամերիկացիները խելացի չեն: Սակայն խելքը նրանց չի պարտավորեցնում ռազմավարություն փոխել եւ դադարեցնել ազատություն, անկախություն եւ ժողովրդավարություն հասկացողությունների ծառայեցումը աշխարհին կամք թելադրելու Վաշինգտոնի քաղաքական նկրտումներին:

Սեպտեմբերի 27-ին Ժիրայր Լիպարիտյանը կլինի Քեմբրիջում

Բոստոնում լույս տեսնող ՌԱԿ «Միռոր Սփեքթեյթոր» թերթը տեղեկացնում է, որ հաջորդ շաբաթ Հայաստանի նախագահի այժմ արդեն նախկին գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը կլինի Ամերիկայում եւ սեպտեմբերի 27-ին Քեմբրիջում կմասնակցի այդ թերթի հիմնադրման 65-ամյակին նվիրված հանդիսություններին: Թերթի թղթակցի այն հարցին, թե արդյո՞ք Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ հնարավոր տարաձայնություններն են եղել գլխավոր խորհրդականի հրաժարականի պատճառը, վերջինս պատասխանել է. «Ամենեւին»: Իր հրաժարականը նա չի կապել նաեւ Մոսկվայում վերջերս ստորագրված ռուս-հայկական համաձայնագրի հետ, նշելով, որ իր որոշումը կայացրել է դրանից առաջ: Իսկ երբ թղթակիցը պրն Լիպարիտյանին խնդրել է մեկնաբանել Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանի կանխատեսումն այն մասին, թե 99 թվականի գարնանը պատերազմը Ղարաբաղում վերսկսվելու է, նախկին գլխավոր խորհրդականը նշել է. «Ճգնաժամային իրավիճակ չկա: Ամենաստորին կետին մենք հասանք Լիսաբոնի գագաթնաժողովում եւ դրանից հետո կացությունը չի վատթարացել»:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Պարույր Հայրիկյան-Արամազդ Զաքարյան սկանդալը էլ ավելի է շիկացել

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինքնորոշում միավորման նախագահ Պարույր Հայրիկյանի եւ մի քանի հոգու կողմից սեպտեմբերի 18-ին Ազգային ժողովի (ԱԺ) շենքում ծեծի ենթարկված ԱԺ պատգամավոր, Ինքնորոշում միավորման նախկին փոխնախագահ Արամազդ Զաքարյանը ստացել է մարմնական վնասվածքներ եւ ունի ականջի թմբկաթաղանթի պատռվածք: Այս մասին վերջինս հայտարարել է սեպտեմբերի 19-ին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ:

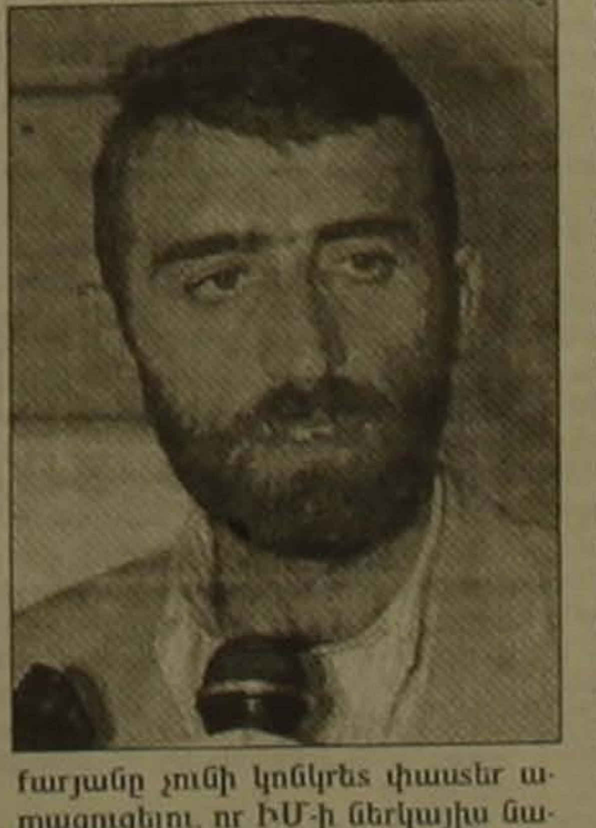

Ա. Զաքարյանի խոսքերով, Պ. Հայրիկյանն իրենից պահանջում էր ներողություն խնդրել մամուլում նրա հասցեին արված հայտարարությունների համար: Արվել են նաեւ գնդակահարելու սպառնալիքներ: Փաստի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ, ընթանում է քննություն:

ԻՄ-ի նախկին փոխնախագահի խոսքերով, Պարույր Հայրիկյանը այսուհետ քաղաքական գործիչ կոչվելու իրավունք չունի, սակայն դժվարացավ նշել, թե ԱԺ-ում քանի պատգամավոր քաղաքական գործիչ կոչվելու իրավունք եւս չունի: Նա հայտարարեց միայն, որ սեպտեմբերի 18-ը 1996 թ.-ի սեպտեմբերի 26-ի արդյունքն է:

Այսուհետ պարզվեց, որ Ա. Զաքարյանը չունի կոնկրետ փաստեր ապացուցելու, որ ԻՄ-ի ներկայիս նախագահ Պարույր Հայրիկյանը բանտարկությունից կատարված դրամահավաքից ստացված գումարով էր շրջագայում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում: Նա նշեց, որ «Ասպարեզ» օրաթերթում արված հայտարարությունը, թե Պ. Հայրիկյանը զբաղված է դրամաշորթությամբ, հիմնված է միայն ենթադրությունների վրա: Ենթադրությունների վրա է հիմնված նաեւ այն հայտարարությունը, որ շուտով կբացահայտվի, թե ովքեր ինչպիսի ծառայություններ են մատուցում արտասահմանյան պետություններին եւ ՊԱԿ-ին, ինչպես նաեւ «Հայրենիք» ամսագրում 1994 թ.-ին հրապարակված այն հայտարարությունը, թե Հայաստանը ղեկավարում են օտար պետությունների, ինչպես նաեւ ՊԱԿ-ի գործակալները Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի գլխավորությամբ:

Միջադեպից հետո Ա. Զաքարյանը եկել է այն հետեւության, որ նախապատրաստվելիք ընտրական օրենսգրքում անհրաժեշտ է ավելացնել մի կետ, ըստ որի, որպես ԱԺ պատգամավորի թեկնածու առաջադրվողները պարտադիր պետք է անցնեն լուրջ բժշկական փորձաքննություն: «Երբ մարդը տեղյակ չէ, որ հոգեկան խանգարումներ ունի, միգուցե այդ պահին դա ապացուցվի, որ նա բուժման կարիք է զգում», հայտարարեց Ա. Զաքարյանը:

Ինչ վերաբերում է Ինքնորոշում միավորման պահանջով նույն այդ հայտարարությունների համար Ա. Զաքարյանի նկատմամբ քրեական գործ հարուցելու հարցին, ապա վերջինս նշեց, որ այդ մասին իմացել է մամուլից միայն դատախազությունից իրեն առայժմ չեն անհանգստացրել:

ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ

Ուսանողական նոր թերթ` «Առաքյալ»

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Լույս է տեսել «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի «Առաքյալ» պարբերականի առաջին համարը: Տպագրական երկու մամուլ ծավալով պարբերականում նրա լույս աշխարհ գալու բարեմաղթություններ են հղել ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Պապայանը, ՀՀ ԳԱԱ նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանը, ՀՀ-ում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Ռեզա Նիքխահ Էսֆահանին եւ ուրիշներ: Համարում, որը նվիրված է Հայաստանի անկախության օրվան` սեպտեմբերի 21-ին եւ նույն օրը համալսարանի նոր շենքի բացմանը, զետեղված են բազմաբնույթ նյութեր, որոնք պատմում են համալսարանի անցած վեցամյա ուղու մասին: Թերթի գլխավոր խմբագիրն է լրագրող, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, համալսարանի ժուռնալիստիկայի ամբիոնի վարիչ Լյուդվիգ Կարապետյանը:

Գովազդը լրատվության միջոցներում

Երեկ ժուռնալիստի միության տանը «Գովազդը զանգվածային լրատվամիջոցներում» գրքի շնորհանդեսն էր, որ նախաձեռնել էր «Առկա» գործակալությունը: Գիրքը հիմնականում կազմված է 2 մասից: Առաջին հատ-

վածն ընդգրկում է գովազդի վերաբերյալ սոցիոլոգիական հարցումները, իսկ երկրորդը` դրանց նվիրված սեմինարները: Նշվեց, որ այսօր Հայաստանի գովազդային շուկան բավականին տկար է, եւ ԶԼՄ-ները այս ասպարեզում հիմնավոր փորձ չունենալով մեծ եկամուտներից են զրկվում: Այս առումով գրքի հրատարակումը մեծապես կօգնի ԶԼՄ-ներին դուրս գալու «խոտանային» իրավիճակից: Միաժամանակ տեղեկացվեց, որ շուտով սկսվելու է սեմինարների 2-րդ փուլը, որին մասնակցելու են նաեւ արտասահմանցի մասնագետներ:

Ժուռնալիստների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանը շնորհակալություն հայտնելով «Եվրասիա» հիմնադրամին ֆինանսական աջակցության համար, կրկին հավաստիացրեց, որ գիրքը ճիշտ ուղղություն կտա լրատվամիջոցներին:

Ա. Ս.

Սեպտեմբերի 21-ից եթեր դուրս կգա «Ռադիո Բուրգը»

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեպտեմբերի 21-ից FM-107 հաճախականության վրա եթեր դուրս կգա «Ռադիո Բուրգ» նոր կայանը: Ռադիոկայանը ստեղծելու նախաձեռնությունը Արթուր Բախտամյանն, Հարություն Այվազյան եւ Արթուր Գրիգորյան (խոսքը կոմպոզիտորի մասին չէ) [illegible] է, որը FM ռադիոկայանում աշխատելու փորձ ունի:

Ռադիոկայանով, ինչպես ասաց Արթուր Բախտամյանը, եթեր է տրվելու արտասահմանյան երաժշտության [illegible], բացառվելու են «սեւ ոտանավորները»: Յուրաքանչյուր 30 րոպեն մեկ լինելու է ինֆորմացիոն թողարկում, տարբերաբար տրվելու են նաեւ երաժշտական նորություններ: Սկզբնական շրջանում ռադիոկայանը եթեր է դուրս գալու 14 ժամ, իսկ որոշ ժամանակ հետո` շուրջօրյա:

Նիկոտին

ՉԾԽՈՂԻ ԴԻՐՔԵՐԻՑ

Համասարած նիկոտինացում

Հանրապետության տնտեսությունում շուկայական հարաբերությունների հաղթանակն իր հետ բերեց մեկ այլ «հաղթանակ» եւս. սպառողական շուկան հեղեղվեց գրավիչ ձեւավորված, գեղեցիկ տուփերով խնկական թույն՝ նիկոտին: Ցավալի է, որ կես հազարամյակ առաջ, Քրիստափոր Կոլումբոսի կարավելաներով Եվրոպա ներխուժած այդ չարիքը վերջին մի քանի տարում այնպիսի տարածում եւ գովազդ գտավ մեր երկրում, ինչպիսին հավանաբար չկա ոչ մի այլ երկրում: Քաղաքների, գյուղերի մարդաշատ վայրերում, ճանապարհների եզրին, կանգառներում ամենուրեք աչքի են զարնում շքեղ ասեմ, թե փառահեղ վահանակներ, ցուցանակներ, լույսերի մեջ փայլատակող գովազդներ, որոնք խնկամետ ժամանակակից տեսք ու հրապույր են հաղորդում մեր բնակավայրերին: Այդ գովազդը միմիայն գեղեցիկ հաբ է, որում ամփոփված «դանդաղ» գործող միջուկը, առանց չափազանցության, ուղղված է ազգի սրտին: «Ռոթմանս», «Մառլբորո», «Ամերիկայի բույր» եւ այլն, եւ այլն: Հանրահայտ եւ ոչ այնքան հայտնի ֆիրմաներ: Դրանցից եւ ոչ մեկը բացի չարիքից, ոչինչ չի բերում մեզ՝ ծխողներիս եւ իբր չծխողներիս: «Իբր»՝ որովհետեւ ապացուցված փաստ է, որ «պասիվ» ծխողը, այսինքն հանրային վայրերում, տանը, կամ այլ տեղ ծխողի արտաշնչած օդը ակամա ներշնչողը, շատ անգամ ավելի մեծ ռիսկի է դիմում, քան ակտիվ ծխողը: Եթե պարզ խոսենք, ծխողի շնչառական ուղիներն արդեն որոշ չափով «կոփվել» են, իսկ չծխողինը լիովին անպաշտպան են:

Բացի ստատիկ գովազդից, որը մեզ է հետապնդում ամեն քայլափոխի, մեր գիտակցության վրա մեծ ճնշում է գործադրում նաեւ դինամիկ գովազդը հեռուստատեսությամբ: Ընդ որում, գովազդող «կլիպ»-ները նկարահանված են ժամանակակից ամենաառաջավոր տեխնիկայով, ունեն ռեժիսորական եւ օպերատորական Օսկարի մրցանակի արժանի մակարդակ: Երեւի թե քիչ սխալված կլինեմ, եթե ասեմ, որ այսօր Հայաստանում ոչ մի մթերք, ներառյալ մեր «ջրերի թագուհին»՝ «Ջերմուկը», այնպես չի գովազդվում, ինչպես ծխախոտը: Ինչպես մեր հանրահայտ գրողներից եւ հրապարակախոսներից մեկն է սիրում ասել. եփած հավին էլ հասկանալի է այդ թունանյութի անսանձ գովազդի մոլուցքի դրդապատճառը. դա գերեկամուտն է: Եթե կարողացար ձեռք բերել ծխախոտի վաճառքի մենաշնորհ, ապա զուտ եկամուտդ 200 տոկոս է, իսկ եթե հաջողվի ազատվել մաքսահարկից կամ եկամտահարկից (իսկ չար լեզուները բամբասում են, որ դա այնքան էլ քիչ հանդիպող երեւույթ չէ), ապա ոչ մի մթերք այնքան եկամտաբեր չէ, ինչքան ծխելիքը, նույնիսկ ոսկին, թանկարժեք քարերը կամ ցանկացած այլ ապրանք:

Իմ տարիքը եւ կենսափորձն ունեցողն իրեն չի սփոփի այն պատրանքով, թե առեւտրականի (բիզնեսմենի) ինքնասիրությանը կոչելով արմատախիլ կարվի այդ արհավիրքը: Սակայն չեմ կարող չաղաղակել, թե ուր է «ազգի ցավը տանողների», նրա կենացը հոտնկայս «Պետրովներով» կամ «Ասլանովներով» (եւ ոչ թե հայկական անուշահամ գինով կամ կոնյակով, որոնց ճակատագիրը եւս վտանգի տակ է) խմող «լավ տղաների» խիղճը: Ուր են իշխանությունները, որոնք գոհացել եւ կողքի են քաշվել նախկինից ժառանգած զգուշացումով, որ ծխելը վտանգավոր է, թե՞ այդ լռությունը պայմանավորված է հանրությանն անհայտ գործոններով: Գուցե թե զանգվածային թունավորման կազմակերպիչներն անտեղյակ են հետեւանքներից, կամ այն «կանաչները», որ կուտակվում են ծխախոտի վաճառքից սեւ քողով են պատում նրանց տեսադաշտը:

Հայրենիքը պահելու գրավականը, ըստ իս, ոչ միայն նրանում է, որ քնելուց առաջ մի քիչ էլ ազգի մասին մտածենք, ինչպես կտակել է Զորավարը, այլ նաեւ մտածենք, թե ինչ ենք անում: Ու երեւի թե կոչ անենք. «Ժողովուրդ, հայրենակիցներ, կանգ առեք, ուշքի եկեք: Ինչ է մեր արածը»:

Ծխում են տղամարդիկ եւ կանայք, մեծերը եւ փոքրերը, պատանիներն ու աղջիկները, ծխում են տանը թե դրսում, հասարակական վայրերում թե գրասենյակներում: Քիչ չեն դեպքերը, երբ ծխում են երեխայի սպասող ապագա մայրերը, դրանով ապագա սերնդին դատապարտելով ծանոթանալու նիկոտին կոչեցյալ թույնին հետ դեռեւս լույս աշխարհ չեկած: Ծխում են՝ անտեսելով օրորոցային երեխաներին պատճառվող վնասը: Իրենք էլ չեն հասկանում իրենց արածի հետեւանքների վտանգավորության աստիճանը:

Հականիկոտինային պայքարի սկիզբը մեզ մոտ բավականին ուշացել է, բայց դեռեւս անհուսալիորեն չի կորել սկսելու իմաստը: Բայց բոլոր իրավասու մարմինները, ներառյալ պետական հասարակական, բոլոր ազգի մեծերը եւ հեղինակությունները, բացի սոցապ նախարար Հրանուշ Հակոբյանից, պահպանում են մեռյալ լռություն: Ասել, թե դա ձեռնտու է պետական գործիչներին, ազգիս սյուներին, այնքան էլ ճշմարիտ չէր լինի, քանի որ դրանով հանրապետությունը կրկնակի վնաս է կրում, եթե ասվածին ավելացնենք, որ «ծխախոտային ինտերվենցիան», ինչպես նաեւ մի շարք այլ ներխուժումներ, համարյա հիմնովին կազմաքանդեց հայրենական ծխախոտագործությունը. թունավորվում էինք, գոնե թունավորվեինք մեր թույնով: Գաղտնիք չէ, որ այսօրվա հայկական գլանակը մեծ մասամբ լցոնված է բերովի ծխախոտով: Գուցե թե տնտեսական հիմնավորում ունի մեր առողջապահական, իրավապահպան, նաեւ հասարակական կազմակերպությունների լռությունը. չէ՞ որ եթե պահպանվում է օրինականությունը, ապա գանձապետարանը լցվում է հարկերից, տուրքերից գոյացած դրամներով: Բայց, օրինականության ամենայն պահպանումից իսկ գոյացած հարստությունն արդյոք համարժե՞ք է վտանգվածին: Եվ մի՞թե այսօրվա աշխարհի միակ գերտերությունը՝ ԱՄՆ-ն այնքան միամիտ է, որ բառիս բուն իմաստով մահու եւ կենաց կռիվ է մղում մարդկության այդ չարիքի դեմ: Ընդ որում, այդ երկիրն ունի այս ասպարեզում փառահեղ հաղթանակներ. վերջին մի քանի տարում ծխողների համարյա մեկ երրորդը (28 տոկոս) հրաժարվել է ծխելուց: Այդ երկրում տարվա մեկը օրը՝ նոյեմբերի 18-ը հայտարարված է ծխելու դեմ պայքարի ազգային օր (ինչպես նախկինում մեզ մոտ նշվող ածխահատի, տրակտորիստի եւ այլ օրեր): Խոշորագույն ֆիրմաներ սահմանափակում կամ լրիվ արգելում են ծխելը:

Մեկ ծխողը ԱՄՆ-ին տարեկան հասցնում է 4800 դոլարի վնաս: Ընդ որում, ծխախոտի մեկ տուփի հասցրած վնասը կազմում է 2 դոլար 17 ցենտ: Այժմ բազմապատկենք դրամի վերածած փոխարժեքը՝ մոտ 2600 դրամ, Հայաստանում տարեկան վաճառվող ծխախոտատուփերի քանակի հետ: Քանի որ վերջին թիվն ինձ անհայտ է, դա թողնում եմ ընթերցողին: Ստացված գումարով հնարավոր կլիներ եւ ժամանակակից գիտություն ու արվեստ ֆինանսավորել, եւ կենսաթոշակ, եւ կրթաթոշակ, եւ երեւի թե մի բան էլ կմնար արտադրական ճյուղերի համար: ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի տեխնոլոգիաների գնահատման բաժանմունքի հաշվարկներով, ծխելու հետ կապված վնասները կազմում են տարեկան 65 միլիարդ դոլար, իսկ ծխախոտի վաճառքից ստացված եկամուտը՝ ընդամենը 10-12 միլիարդ դոլար: Ահա թե ինչ ենք մենք գովազդում:

Տարեկան ծխախոտի հարուցած հիվանդություններից մահանում է 1,5 մլն մարդ: Նախկին ԽՍՀՄ-ի ուրսաբանները ծխելը համարել էին երկրագնդի ազգաբնակչությանը սպառնացող այնպիսի վտանգ, ինչպիսին են միջուկային պատերազմը, սովը կամ ժանտախտը:

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության տվյալներով, թոքերի քաղցկեղով տառապողների 90 տոկոսը, թոքերի քրոնիկ նեֆրիտով եւ էմֆիզեմայով տառապողների 75 տոկոսը եւ սրտամկանի արատների 25 տոկոսը բաժին են ընկնում ծխողներին: Վերջ ի վերջո ծխելը նպաստում է տղամարդկանց իմպոտենցիայի, ինչպես նաեւ կանանց եւ տղամարդկային չբերության: Այն ուղղակիորեն բացասաբար ազդում է պտղի ներարգանդային զարգացման վրա, շատ դեպքերում հանգեցնելով էմբրիոնալ մահվան:

Անաչառ վիճակագրությունը վկայում է, որ աշխարհի ամենամեծ «ծխող» երկրներն են Ֆրանսիան, Ճապոնիան, Չինաստանը, եւ այս երկրներին հասցված վնասը ուղիղ համեմատական է մեկ շնչին ընկնող օգտագործված ծխախոտի քանակին: ԱՄՆ-ում, Մեծ Բրիտանիայում եւ այլուր, ի տարբերություն մեզ, ծավալվում է հուժկու հականիկոտինային շարժում: Նույնը տեղի է ունենում Բրազիլիայում, Ֆինլանդիայում, Բելգիայում, Շվեյցարիայում: Ինքնըստինքյան հասկանալի է, որ այդ շարժումները սվիններով են ընդունվում ծխախոտային մագնատների կողմից: Վերջիններս մշակում եւ իրագործում են հակամիջոցներ, սկսած իբր թե քիչ քանակությամբ կամ իսպառ նիկոտին չպարունակող սիգարետների արտադրությունից, որոնք իբր թե բացարձակ անվնաս են, հետեւապես թույլատրելի կանանց, երեխաների, զինվորականների եւ այլոց համար, վերջացրած ծխողների միությունների ստեղծմամբ, որոնք ամենայն օրինականությամբ պրոպագանդում են ծխելը:

Իհարկե, ծխելը, կամ չծխելը հենց ծխողի անքակտելի քաղաքացիական իրավունքն է: Ցավոք չկա դրա սահմանափակման օրենսդրական եւ ոչ մի սահմանափակման հնարավորություն, ինչպես օրինակ, թմրամոլության կամ տոքսիկոմանիայի դեպքում, հետեւապես, մնում է գերազանցապես բացատրական աշխատանք տանելու ուղին: Եվ, ինչու չէ, որոշ սահմանափակումներ, օրենքի թույլատրած չափերով: Օրինակ, ինչպես ասվեց ԱՄՆ-ի համար, եթե ձեռնարկատերը աշխատանքի չընդունի ծխող մասնագետին, ապա դա, ըստ իս, չի կարող համարվել քաղաքացիական իրավունքի սահմանափակում: Քանի դեռ նշված հիվանդությունը՝ նիկոտինակախվածությունը, չի տարածվել այն աստիճան, որ կրի համաճարակային բնույթ, պետք է սկսել լուրջ պայքար, միանգամայն լրջորեն գիտակցելով դժվարություններին դիմակայելու անհրաժեշտությունը: Բոլոր պայքարներից երեւի թե միակը կլինի այս պայքարը, որտեղ, եթե չընկնենք ծայրահեղությունների մեջ, թույլատրելի են բոլոր միջոցները՝ «գամիքագինը», ներշնչումը, քարոզելը, համոզելը եւ այլն: Միմիայն պետք է տանել շահագրգիռ, հետեւողական եւ անհաշտ պայքար՝ պետական, անհատական, հասարակական, մի խոսքով՝ բոլոր մակարդակներով:

Եվ եթե այդ պայքարի հետեւանքով թեկուզ մեկ տասնյակ մարդ թողնի ծխելը, այդ պայքարը արդարացված կլինի: Իսկ մոլի ծխողներին կոչ կանեի՝ հերիք է ձեր քթի տակ այրեք այն դրամները, որոնցով ամեն օր կարող էիք ուրախացնել ձեր երեխաներին՝ պաղպաղակ կամ քաղցրավենիք գնելով:

ԳԵՂԱՄ ՍՆԱՊՅԱՆ,
Գյուղ. գիտ. դոկտոր

ԾԽՈՂԻ ԴԻՐՔԵՐԻՑ

Ախտորոշմանը հաջորդում է ախտորոշում

Այսօր արդեն դժվար է պատկերացնել, որ ընդամենը երկու-երեք դար առաջ մեր փառապանծ նախնիները գաղափար չունեին կարտոֆիլի, լոլիկի կամ տաքդեղի մասին... Իրավ, մեծ են եւ անգնահատելի Քրիստափոր Կոլումբոսի ծառայությունները քաղաքակիրթ եւ ժամանակակից խոհանոցի, ուտեստի եւ մտավորականության զարգացման գործընթացում: Ի դեպ, իր իսկ հայտնագործած Նոր Վենետիկում (Վենեսուելա) մեծ նավաստին հեշտամոլի չտեսությամբ նետվելով առաջին պատահած քրմուհու գիրկը, հասցրեց սեփական հաշվին գրանցել սիֆիլիսի պես մի բան, որը տեղափոխելով Հին աշխարհամաս, պայմանավորեց մաշկա-վեներական բժշկության առանձին ճյուղի անջատումը: Այնուամենայնիվ, թիվ մեկ ջենովացու գլխավոր հայտնագործությունը եղել եւ մնում է ծխախոտը, որը գերազանցում է նույնիսկ Ամերիկայի հայտնագործման հետ կապված արկածախնդրության սահմանները, քանզի այսօր նիկոտինի ծխով են հագեցած ոչ միայն ԱՄՆ-ի կամ Եվրոպայի «մարդասիրական եւ ժողովրդավար երկրները», այլեւ վառ արտահայտված հակաամերիկյան ուղղվածությամբ բնութագրվող արաբական (մի մասը) կամ իրանական «ահաբեկչածին» կամարը:

Ի տարբերություն մարդկային զբաղվածության մյուս բոլոր միջոցների ծխելու ծիսակատարությունը բնորոշ է ողջ մարդազգիներին, այդ թվում նաեւ կանանց եւ տղամարդկանց, բարձրաճակատներին եւ տգեղներին, հարուստներին եւ հանճարներին, սովորական մահկանացուներին եւ նախագահներին... Մարդկությունն այսօր բաժանվում է ծխողների եւ չծխողների:

Հայաստանում ծխողները շատ են... Նույնիսկ ինձ պես բացառիկ մի երկոտանի, որը հայտնի բոլոր օրենքների համաձայն պետք է որ բացառություն կազմեր, արի ու տես, որ էլի ծխող է: Հանգամանք, որն, ի դեպ, վկայում է ռոպեական այդ ծիսակատարության վնասակարության մասին, քանզի գրեթե բոլոր իմ ձեռնարկումները վնասակար են ինչպես իմ, այնպես էլ հասարակության համար: Սակայն եթե մի կողմ դնենք զանգուղեղային այս քիմիան, ապա ականատես եւ ունկնդիր կդառնանք միանգամայն այլ մտապատկերի, որի հիմքում հնարավոր չէ նշմարել սոսկ մեկ հարթություն: Օրինակ այսպես. սեպտեմբերի 5-ին տիկին Հրանուշ Հակոբյանը եւ Կ°-ն ազդարարեցին, որ «ծխողը հիվանդ մարդ է, քանզի ունի կախվածություն: Եվ քանի դեռ նրան սովորական մարդ են համարում, պայքարելը դժվարանում է: Ինչո՞ւ վարակիչ հիվանդին մեկուսացնում են, իսկ ծխողին ոչ»: Մեջբերումը ուղղակի խայտառակություն է: Ընդ որում, նման գնահատական տալով, ես իրոք համաձայն եմ սեփական անձիս ոչ սովորական լինելու գաղափարին եւ համոզված եմ, որ գոնե ժամանակ առ ժամանակ ինձ գուցե եւ պետք է մեկուսացնել մեր հասարակությունից: Հաճելի է լսել նաեւ, որ պայքարելն իմ դեմ դժվար է: Բայց եւ այնպես սխալ է մեջբերել բովանդակային կոնցեպցիան. այն նման է քաղաքա-փիլիսոփայական մի խմորի, որից լավագույն դեպքում կարելի է «թխել» «քաղաքակիրթ» մոտեցումներ: Մարդու էությունը որպես այդպիսին բաժանված է երկու իրարամերժ մասի՝ ոգեղեն եւ նյութեղեն: Հարկ եղած պահի հանկարծ, հիշվում է, որ մարդը միայն եւ միայն ոգեղեն երեւույթ է («ըմբռնումով մոտեցեք», «համբերեք, անցումային ժամանակահատված է» եւ այլն), իսկ մյուս դեպքերում կրկին հարկ եղած պահի, առանձնացվում է մարդու միակ նյութեղեն էությունը («մուծեք վարձերը», «եղեք հայրենասեր եւ մի խուսափեք ծառայությունից» եւ այլն): Հրանուշ Հակոբյանի հակածխախոտային քարոզարշավը իր հերթին մարդ արարածին դիտում է որպես ֆիզիոլոգիական օրգանիզմ, որի ծխելը վնասակար է: Ավելին հանցավորը արժանանում է «հիվանդ մարդու» ախտորոշմանը եւ այս ամենը ուղղակի զավեշտական է...

Նախ եւ առաջ, հակածխախոտային արշավները իրականացվում են այն երկրներում, որտեղ օրական մեկ-երկու տուփ գնելը բնավ չի ազդում տվյալ անձի կամ ընտանիքի նվազագույն զամբյուղի կայունության վրա: Ընդ որում հետաքրքիր է նշել, որ «հակածխախոտային պայքարի պիկերը» սովորաբար հետեւանք են ոչ այնքան «համայն առողջ մարդկության» կարգախոսի իրականացման, որքան ծխախոտային (եւ ոչ միայն) մոնոպոլիաների պարբերաբար բախման: Ինչ խոսք, առանձին դրսեւորումներով հանդես են գալիս նաեւ «ոչ ծխախոտին» պետական քաղաքականության հասիկները, ինչպիսին է, օրինակ, փողոցներում եւ հեռուստատեսությամբ համապատասխան արտադրանքի գովազդումը որպես հանցանք դիտելու հանգամանքը: Բանը հասել է այնտեղ, որ օրինակ հանրահայտ «Camel»-ը («Winston Salem» մոնոպոլիա) սեփական գովազդի համար ընտրել է կոշիկի կրունկները: Վերջին տասնամյակում թանկացել է սիգարետների արժեքը, եւ այս ամենը հիշատակված պայքարի նմուշներ են:

Հրանուշ Հակոբյանի հակածխախոտային արշավի ողջ զավեշտը հետեւյալն է... Նախ եւ առաջ ծխախոտը մեզանում լայնորեն գովազդվում է եւ անհեթեթությունը հասել է այն բանի, որ հայրենական կոնյակի Արարատտրեստ կառույցի առջեւ անցնող դարձողը ստիպված է արձանագրել ոչ թե հայկական կոնյակի, այլ հակառակը ամերիկյան ծխախոտի հսկայական գովազդը: Օրինակները շատ են: Բացի այդ, ներկայումս վաճառքի հանված ծխախոտների արժեքը անհավանականորեն բարձր է, եւ չի դիմանում անգամ շուկայական որեւէ տրամաբանության: Ավելին, «Marlboro»-ի երկու տուփի արժեքը այսօր գերազանցում է մեր հանրապետության նվազագույն աշխատավարձի չափը: Այսպիսով հակածխախոտային արշավը Հայաստանում դառնում է գաղափարային առումով անհեթեթ, իսկ գործունեության առումով՝ կասկածելի:

Երեւի թե ավելի ճիշտ կլիներ, որ ՀՀ սոցապ նախարարությունը մտահոգվեր ոչ այնքան ծխախոտով, որքան երեխաների եւ թոշակառուների խնդիրների լուծմամբ: Այսօրվա հայաստանցի թոշակառուի նպաստը ոչ միայն խորհրդանշական է, այլեւ նույնիսկ շան ոսկոր էլ չէ: Երեխաները զրկված են նպաստներից: Մեր հարեւան հանրապետությունը, ճիշտ այն ժամանակ, երբ մեզանում նպաստազրկվեց մի ամբողջ սերունդ, միջոցներ հայթայթեց ավելացնելու երեխաների նպաստը մինչեւ 10 դոլար ամսական: Նավթը տվյալ դեպքում կապ չունի: Հարկավոր է պետական մոտեցում: Եվ եթե մեր հանրապետությունում, սոցիալական ապահովության նախարարությունը նման հարցեր հոգալու փոխարեն որդեգրում է «ոչ ծխախոտին» քաղաքականությունը, ապա իրոք հարց է ծագում... ո՞ւմ է պետք մեկուսացնել:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

■ *Եթե արեւմտյան երկրներում դիսկրիմինացիայի են ենթարկվում ծխողները, ապա մեզ մոտ խտրականության զոհ են դառնում չծխողները: Ահա թե ինչու «Ազգի» խմբագրության մեջ, բացի որոշ փոքրամասնությունից, մնացած բոլորը համաձայն են ծխախոտի դեմ պայքարի անհրաժեշտությանը: Ներառյալ ամենաթունդ ծխող խմբագիրը:*

ԱԶԳ

միջազգային

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ

Չեչնիան իրեն դուրս է դնում քաղաքակրթությունից

Չեչնիայի մայրաքաղաք Գրոզնու «Ժողովուրդների բարեկամության» հրապարակում, շուրջ 5000 մարդու ներկայությամբ, սեպտեմբերի 18-ին, Մոսկվայի ժամանակով ժամը 14-ին ի կատար է ածվել այս ամսվա երկրորդ հրապարակային մահապատիժը: Գրոզնու Ալդի արվարձանի երկու բնակիչներ, 1971 թվականին ծնված Դաշուկաեւը եւ 1973 թվականին ծնված Խասիեւը, որոնք ընթացիկ տարվա հունիսի 17-ին Գրոզնում իրականացրել էին Դադաեւների ընտանիքի գազանային սպանությունը, հանրապետության բարձրագույն շարիաթական դատարանի դատավճռով դատապարտվել էին պատժի առավելագույն չափի՝ գնդակահարության: Եվ ահա մահապատժի օրը բարձրագույն շարիաթական դատարանի նախագահ Շամսեդդին Բաշուկաեւը հազարավոր մարդկանց ներկայությամբ հրապարակել է այդ դատավճիռը: Դրանից հետո դատապարտյալներին հնարավորություն են տվել կատարելու մուսուլմանական վերջին աղոթքը՝ նամազը: Ապա վեց ավտոմատավորներ, որոնցից երեքը՝ առանց դիմակի (ակնհայտորեն Դադաեւների զոհված ընտանիքի հարազատներից) մեղադրյալների վրա միահամուռ հերթազարկ են բացել: Երբ վերջիններս տապալվել են գետնին, նրանց գլխներին ստուգիչ կրակոցներ են արձակվել «Մակարով» տիպի ատրճանակից: Մահապատժին ներկա գտնվող դատական բժիշկը դրանից հետո արձանագրել է դատապարտյալների մահը, եւ «արարողությունը» ավարտվել է:

Չեչնիայի գլխավոր դատախազի առաջին տեղակալ Մուհամմեդ Մախամադովը այդ առթիվ լրագրողներին կրկին հայտարարել է, թե «հրապարակային մահապատիժը հարկադրական եւ ժամանակավոր միջոցառում է»: «Միայն վճռական եւ դաժան միջոցներով կարելի է կանգնեցնել հանցագործությունների ալիքի ծավալումը», ասել է նա: Անդրադառնալով Չեչնիայի հանրապետությունում մարդու իրավունքների խախտման առթիվ ռուսական եւ արեւմտյան մի շարք քաղաքական գործիչների հայտարարություններին, Մախամադովը հիշեցրել է, թե «ամբողջ երկու տարի, երբ ռուսական բանակը սպանում էր հարյուր-հազարավոր չեչեն կանանց, երեխաների եւ ծերերի՝ Արեւմուտքը լռում էր»: Դիմելով իրենց ընդդիմախոսներին, գլխավոր դատախազի առաջին տեղակալը բառացիորեն ասել է. «Մի անհանգստացեք, պարոններ: Մենք գիտենք, թե ինչպես ու նաեւ ինչ միջոցներով պայքարենք հանցագործության աճի դեմ: Դա մեր ներքին գործն է»:

Հետաքրքիր է, որ Չեչնիայի նախագահ Ասլան Մասխադովի մամուլի քարտուղարը այս մահապատժի նախօրեին հայտարարել էր. «Եթե Մոսկվայում եւ Արեւմուտքում հավանություն չեն տալիս հրապարակային մահապատիժներ իրականացնելու մեր գործողություններին, նշանակում է, մենք ճիշտ ճանապարհի վրա ենք»: Լոնդոնյան BBC կայանի թղթակիցը, մեկնաբանելով այս տեղեկատվությունը, ընդգծում էր, թե այս հայտարարությունը գալիս է հավաստելու, որ Չեչնիայի ղեկավարությունը ամենեւին մտադիր չէ զիջելու տվյալ խնդրում: Ընդունելով, որ հանցագործությունների ծավալումը Չեչնիայում «իսկապես սպառնալի չափերի է հասել եւ վեր է ածվել շատ լուրջ հիմնախնդրի, ինչի առթիվ չի կարելի չկարեկցել չեչեններին», լոնդոնյան մեկնաբանը նաեւ նկատում էր, թե այս պրակտիկան շարունակելու դեպքում Չեչնիան շատ բան կկորցնի: Խոսքը ոչ միայն հեղինակության, այլեւ նրա նկատմամբ հարգանքի մասին է:

Չեչեններն, անշուշտ, փորձում են ինքնահաստատվել, ձգտում են համաշխարհային հանրությանը ցույց տալ, թե իրենք անկախ են, ուստի իբրեւ անկախ պետություն՝ արհամարհում են Ռուսաստանի Պետական դումայի որոշումը Գրոզնում անցկացված առաջին հրապարակային մահապատժի դատապարտության մասին, ինչպես նաեւ բանի տեղ չեն դնում այդ առթիվ Ռուսաստանի դատախազության հարուցած քրեական գործը, բայց հազիվ թե կարելի է կարծել, որ այդպիսի գործողություններն օգնում են նրանց: Այո, հրապարակային մահապատիժներ իրականացնելով՝ պաշտոնական Գրոզնին ցույց է տալիս, որ Մոսկվան անկարող է կանխել դրանք, որ Ռուսաստանը չի վերահսկում իր այս ծայրամասի իրադրությունը, ինչն առանց այն էլ ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ: Բայց հրապարակային մահապատիժները ամբողջ աշխարհին նաեւ ցույց են տալիս, թե որքան դեռ հետամնաց ու բարբարոս են չեչենները եւ թե ինչպիսի միջնադարյան պետություն են նրանք ձգտում կառուցել իրենց հողում, եթե, անշուշտ, կարողանան անկախանալ Ռուսաստանից:

Կցանակայի ընթերցողների ուշադրությունը հրավիրել այն փաստի վրա, որ համաշխարհային փորձն անառարկելիորեն ապացուցել է՝ պատժի դաժանությունը երբեք չի նպաստել հանցագործությունների թվի նվազմանը: Միջնադարում, երբ հրապարակներում կտրում էին գողերի ձեռքը, ամենաշատ գողությունները հենց այդ պահին էին կատարվում: Մինչ տեսարանի դաժանությամբ տարված հանդիսականները բերանբաց նայում էին կառափնարանին, գողերը մաքրազարդում էին նրանց քսակները: Արդարադատությունը միայն մեկ բանաձեւ ունի հանցագործությունների նվազման համար՝ պատժի անխուսափելիությունը, ո՛չ դաժանությունը, կրկնում եմ:

Ինչ վերաբերում է հրապարակային մահապատժին, ապա դա, իմ խորին համոզմամբ, հակաբարոյական պրակտիկա է: Մահապատիժն ինքնըստինքյան քստմնելի գործողություն է, եւ իզուր չէ, որ 7 տասնյակից ավելի երկրներում այդ պատիժը լիովին վերացված է (Հայաստանում առայժմ վերացված չէ, բայց եւ չի կիրառվում): Իսկ այն երկրներում, ուր այդ բացառիկ պատիժը դեռ կիրառվում է, մեծ մասամբ ի կատար է ածվում հատուկ բանտերում, շատ նեղ շրջանակի մարդկանց ներկայությամբ: Եվ եթե դեռ իսկապես վիճելի է, մահապատիժը կիրառե՞լն է ճիշտ, թե՞ չկիրառելը, ապա կարծում եմ, որ անվիճելի է մի բան՝ մարդուն, թեկուզեւ ամենասոսկալի ոճրագործին, կյանքից զրկելը պետք է կատարվի խորհրդավոր գաղտնիությամբ, առնվազն՝ լայն հասարակության աչքից հեռու: Այնպես որ, հրապարակային մահապատիժներով Չեչնիան իրեն ոչ թե Ռուսաստանից է դուրս դնում, այլ՝ քաղաքակրթությունից:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուս եւ ուկրաինացի 26 ածխագործ զոհվեց Նորվեգիայում

18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ինչպես հաղորդեցին նորվեգական պաշտոնատար անձինք, ուկրաինական եւ ռուսաստանյան 26 հանքագործ է զոհվել Շպիցբերգեն կղզում գտնվող ածխահանքում պայթյունից: Պայթյունի պատճառներն առայժմ հայտնի չեն: Մոսկովյան մասնագետները ենթադրում են, որ պայթել է մեթան գազը: 1920 թվականին կնքված պայմանագրի համաձայն նորվեգական այդ ածխահանքերը շահագործում են ռուսաստանցի ածխագործները:

Զբոսաշրջիկների դեմ ուղղված ահաբեկչություն Կահիրեում

18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, RFI, BBC: Առնվազն 9 մարդ սպանվեց եւ շուրջ 15 մարդ էլ վիրավորվեց այսօր առավոտյան Կահիրեի կենտրոնում, եգիպտական արվեստի թանգարանի մոտ արտասահմանցի զբոսաշրջիկներ բերած ավտոբուսի դեմ կատարված ահաբեկչական գործողության հետեւանքով: Ռոյթեր գործակալության հաղորդման համաձայն, ռումբը դրված էր ավտոբուսի տակ եւ, սակայն պայթեց, երբ զբոսաշրջիկների մեծ մասը արդեն մտել էր թանգարան: Ահաբեկչությունը կազմակերպած 2 գրոհայինները ձերբակալվել են ոստիկանության կողմից, իսկ երրորդին հաջողվեց փախչել:

Սլովակիայի վարչապետը նոր տեսակի բարտերային փոխանակում առաջարկեց

18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, BBC: Սլովակիայի եւ Հունգարիայի միջեւ հարաբերություններն էլ ավելի սրվեցին, երբ Սլովակիան չեղյալ հայտարարեց 2 պետությունների արտգործնախարարների հանդիպումը, որը պետք է տեղի ունենար կիրակի օրը: Սլովակիան մեղադրեց Հունգարիային, որ այդ երկրում ոչ միանշանակորեն է ընկալվել Սլովակիայի վարչապետ Վլադիմիր Մեչիարի առաջարկը՝ փոխանակել Հունգարիայում բնակվող սլովակներին Սլովակիայում բնակվող հունգարացիների հետ: Հունգարիայի որոշ քաղաքական գործիչներ հայտարարել են, որ դա համարժեք է էթնիկական զտման:

ՇՐՋԱՆ

Իրանն ընդդեմ ահաբեկչության

Սեպտեմբերի 17-ին Իրանի արտգործնախարար Քամալ Խարազին հայտարարել է, որ Թեհրանը, հակաահաբեկչական ընդհանուր ծրագրի իրականացման նպատակով, պատրաստ է համագործակցել Ռուսաստանի եւ այլ պետությունների հետ: Այս հայտարարությունը նա արել է՝ պատասխանելով ՌԴ-ի իր գործընկեր Եվգենի Պրիմակովի նամակին: Ինչպես հայտնի է, Վաշինգտոնի իշխանությունները «միջազգային ահաբեկչությունը» հովանավորելու հանցանքով ամբաստանում են Իրանին, որը հերքում է այդ մեղադրանքները:

Նավթամուղի կառուցումը Թուրքիայի ազգային խնդիրն է

Նկատի ունենալով, որ Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի կառուցումը վերածվել է ազգային խնդրի, Թուրքիայի բանակի հրամանատարությունը որոշել է հարցը դնել Ազգային խորհրդի օրակարգում: Ըստ աղբյուրների, եթե չընտրվի Բաքու-Ջեյհան ուղին, ապա կքննարկվեն նաեւ այլընտրանքները: Նավթամուղի կառուցման հետ կապված ուսումնասիրությունների մեջ ներգրավվել է գերմանական ինժեներական մի ընկերություն, իսկ կառուցմանն անհրաժեշտ գումարների համար դիմում է հղվել Համաշխարհային բանկին: Թուրք եւ ադրբեջանցի մասնագետներից կազմված աշխատանքային խումբը, որը ստեղծվել է արտգործնախարար Իսմայիլ Ջեմի Ադրբեջան կատարած այցելության ընթացքում, կքննարկի այդ առաջարկները:

«ՌՈՅԹԵՐ»-«ԵՐԵՎԱՆ»

Թալիբները գրավել են Ուզբեկստանին սահմանամերձ Հայրաթոն քաղաքը

ԱԲՈՒ ԴԱԲԻ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անկախ աղբյուրները հաստատել են «Թալիբան» աֆղանական շարժման զինված ջոկատների կողմից ռազմավարական տեսակետից կարեւոր Հայրաթոն նավահանգիստ-քաղաքի գրավումը, որը սահմանամերձ է Ուզբեկստանին: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, թալիբները քաղաքը գրավել են հինգշաբթի օրը կատաղի մարտից հետո: Հակաթալիբյան միության կողմից Հայրաթոնի կորուստը, որը գտնվում է կոալիցիայի հիմնական հենակետային ռազմահանգրվանից՝ Մազարի Շարիֆ քաղաքից 60 կմ հյուսիս, լրջորեն թուլացնում է քաղաքի պաշտպանների դիրքերը: Ներկա պահին Մազարի Շարիֆը թալիբների ջոկատների կողմից կտրված է Հյուսիսային Աֆղանստանի մնացած բոլոր շրջաններից, որոնք գտնվում են հակաթալիբյան ուժերի վերահսկողության ներքո: Համառ մարտեր են ընթանում Մազարի Շարիֆից 35 կմ արեւելք: Քաղաքում իրադրությունը մնում է տագնապալից:

ADANA
COMMERCIAL BANK

★ Ընդամենը 1% -ով կատարում ենք փոխանցումներ Մոսկվայից և Սանկտ-Պետերբուրգից 1 օրվա ընթացքում, իսկ աշխարհի այլ երկրներից 3 օրվա ընթացքում անհատ և իրավաբանական անձանց համար:
★ Ամենաշահավետ պայմաններով տարածում ենք Master Card Euro Card և սպասարկում ենք Master Card/ Euro Card, Visa, Diners Club, JCB:
★ Ընդունում ենք ավանդներ հետեւյալ տոկոսադրույքներով՝

ԺԱՄԿԵՏ / ՏԱՐԱԴՐԱՄ	1 ԱՄԻՍ	2 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	9 ԱՄԻՍ	12 ԱՄԻՍ
USD DEM FRF	2.5%	5.0%	9.0%	18.0%	27.0%	36.0%
AMD RUR	3.0%	6.0%	10.0%	20.0%	30.0%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում:
★ Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն:

Դիմեցեք ԱԴԱՆԱ ԲԱՆԿ
Երևան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

OPEN SOCIETY INSTITUTE ARMENIA - ASSISTANCE FOUNDATION
ANNOUNCE

The Environmental Fellowship Program Academic Year 1998-2000

The successful applicants will receive full coverage for a two year environmental management/policy masters degree program in the United States. Applicants must meet the following criteria:

1. A diploma (5 year degree) from a recognised institute of higher education by start of the proposed academic program in any of the earth sciences, natural sciences, humanities (except language), anthropology, sociology, mathematics, or engineering. Extracurricular activity in environmentally related fields.
2. Fluent in reading, writing and speaking English (TOEFL scores of 550 or above will be required).
3. Have spent previous two years in home country. Individuals who have spent four or more consecutive months outside their home country on a training, work or study program since June 1996 are not eligible for the program.
4. Have not attended high school or undergraduate university in the United States.

APPLICATION DEADLINE: NOVEMBER 15, 1997.

For additional information, please contact:
OSI, 53b Aigedzor str.,
Tel.: 271 713, 272 119 ☎ Fax/Tel.: AT&T 151 088.

Աղաչանքով նայող երկու հուշարձան

Այս թղթակցությունը, որ գրում եմ, իմ մասնագիտությանը չի վերաբերում: Սա մտահոգություն է, որ անհանգստացնում է ինձ, եւ ես ուզում եմ, որ ուրիշներն էլ անհանգստանան եւ օգնեն, եթե կարող են:

«Աղաչանքով նայող» բառերն էլ, որ գրում եմ, ուզում եմ ասել, թե իրենց տեսքով ու վիճակով սրանք խնդրում են, աղաչում-պաղատում են, որ իրենց անուշադիր չթողնեն:

Այդ հուշարձանները ոչինչ չունեն ընդհանուր, բացի նրանից, որ դրանց վերականգնման գործը բուռն թափով սկսվել էր, ահագին բան էր արվել եւ միանգամից դադարեցվել: Այդ հուշարձանները վաղուց ի վեր հարազատ են ինձ, ինչպես հին բարեկամներ:

Մեկը Ծաղկաձորում գտնվող Կեչառիսի համալիրն է, ճարտարապետական բացառիկ արժեք, կառուցված 11-13-րդ դարերում, կապված Գրիգոր Մագիստրոսի եւ ուրիշ նշանավոր անունների հետ:

Երկրորդը Երեւանի այն մարզադաշտն է, որ կոչվում է Հանրապետական ստադիոն: Սրա կառուցումը սկսվել է դեռ նախքան Երկրորդ աշխարհամարտը եւ ավարտվել 1940-ական թվականներին: Սա ճարտարապետ Կորյուն Հակոբյանի լավագույն աշխատանքն է, ճարտարապետական արվեստի այնպիսի արժեք, որ պատշաճորեն դասվում է Երեւանի ուշագրավ հուշարձանների շարքը:

[illegible] սքանչելի Ծաղկաձորում (այնտեղ է գտնվում գրողների հանգստյան տունը), նայում էի հրճվանքով, թե ինչպես է վերականգնվում Կեչառիսի հուշարձանախումբը: Գործում էր ամբարձիչ կռունկը, քարամշակման մեքենան հոնդում էր, քարագործ վարպետներն աշխատում էին օրն ի բուն: Այսպես կատարելապես վերականգնվեց եկեղեցիներից մեկը, բերվեց նախնական հրապուրիչ տեսքի: Այս տարի գնացի ու տեսա, որ ամեն ինչ կանգ է առել: Քարտաշի սեղանին երկաթե եռանկյունին եւ մուրճն այնպես էին դրված, ասես վարպետը նոր է հեռացել, ուր որ է կգա ու կշարունակի գործը:

Վարպետ Շավարշն ասաց, որ այս տարի աշխատանքը շարունակելու միջոցներ չեն տվել: Կիսատ է մնացել Ս. Գրիգոր եկեղեցին, որ հուշարձանախմբի գլխավորն է: Միջոցներ չկան, եւ դրանով ամեն ինչ ասված է:

Եղա ճարտարապետության թեկնածու Կորյուն Ղաֆադարյանի մոտ, որ ՀՀ մշակույթի նախարարի տեղակալն է հուշարձանների պահպանության գծով: Ասաց, որ այս տարի նախատեսված 69 միլիոնից 5 միլիոն դրամ են ստացել, որով փակել են ունեցած պարտքերի մի մասը միայն:

Ամենքը գիտեն, որ կառավարությունը միջոցներ չունի հուշարձանների վերականգնմանը, գոնե սկսված գործերն ավարտելու համար: Այդ դեպքում Կեչառիսի հուշարձանախմբի վերականգնման գործը չի՞ կարող հանձն առնել Ս. Էջմիածնի կաթողիկոսարանը: Մենք գիտենք, որ Հայաստանում քրիստոնեության 1700-ամյակի տարեդարձն ըստ արժանվույն նշելու համար մեծ ծրագիր է մշակված: Այդ ծրագրում Կեչառիսը պետք է որ գրավի առաջին տեղերից մեկը: Չէ՞ որ դա լինելու է այցելության առաջին վայրերից մեկը:

Ոչ պակաս կարեւոր է Հանրապետական ստադիոնի վերականգնումն ավարտման հասցնելու գործը: Սա նույնպես ազգային ճարտարապետության արժեք է: Բայց առավել կարեւորը դրա գործնական նշանակությունն է:

Մեր հույսն ու ապավենը մեր նոր սերունդն է: Մենք ուզում ենք, որ այդ սերունդը լինի կրթված ոչ միայն մտքով ու հոգով, այլեւ ֆիզիկապես: Երեւանը ֆիզիկական դաստիարակության քիչ, բաց քիչ վայրեր ունի: Դրանց մեջ Հանրապետական ստադիոնը եւ նրան կից լողավազանը կարեւորագույն տեղ են գրավում: Ավելացնեմ Հրանտ Շահինյանի նույնպես անավարտ մնացած մարզադպրոցի շինության հետ միասին: Հներն են ասել «Առողջ հոգին առողջ մարմնի մեջ»: Ուրեմն մարզադաշտը հարկավոր է ոչ պակաս, քան եկեղեցին:

Ես ապրում եմ ստադիոնին կպած բազմահարկ շենքերից մեկում: Քանի տարի է ստադիոնն աչքիս առաջ է: Ափսոսանքով էի նայում նրա լքված կերպարանքին: Մի տարուց էլ առաջ էր մեկ էլ տեսնեմ այնպիսի թափով է սկսվել ստադիոնի վերակառուցումը, որ մեր ժամանակներում դժվար է երեւակայել: Շինարարների մի ամբողջ բանակ, ամեն կարգի մեքենաներով, այնպես էր սկսել վերակառուցումը, որ մտածեցի, ուր որ է կավարտվի: Բայց հետո ինչպես անսպասելի սկսվել էր գործը, նույնքան անսպասելի էլ դադար առավ ու այդպես էլ մնաց մինչեւ այժմ, երբ գործի մեծ մասն արված է:

Ամենից դժվարն էր արված մարզադաշտի կանաչ գորգը: Քանի՜ շերտ տարբեր տեսակի հողեր են դարսվել իրար վրա այդ գորգն ստեղծելու համար: Հիմա էլ գորգը խնամվում է ամենայն հոգատարությամբ: Այդ պատճառով էլ հույսով եմ, որ ստադիոնի վերականգնման գործը չի լքվել:

Գիտենք, որ մարզադաշտի վերակառուցմանն անօրինակ թափով սկսել էր ներքին գործերի նախարարությունը: Հիմա դրա նախարարը Երեւանի քաղաքապետն է: Մի՞թե նա մոռացել է սկսած գործը, մի՞թե նա չի կամենում ավարտել դա վերականգնել, շահագործման հանձնել մարզադաշտն ու լողավազանը եւ դեռ լուսահոգի Հրանտ Շահինյանի մարզադպրոցի կիսատ մնացած շենքն էլ դրանց հետ: Եվ այդ ամենը լցնել պատանեկան ու երիտասարդական ժխորով, ինչպես մի ժամանակ էր:

Պետք է, որ կամենա, նույնիսկ պարտավոր է իբրեւ քաղաքապետ:

Հանուն մեր պատանեկության ու երիտասարդության, հանուն մեր հանրապետության վաղվա օրվա, որ չի կարելի պատկերացնել առանց կրթված ու քաջառողջ նոր սերնդի:

ԼԵՎՈՆ ՄԻՍՎԵՐՅԱՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Գրական մեծ ճանապարհի ուրվապատկերը ջավախքցի գրող Օքրո Օքրոյանի աշխատությունում

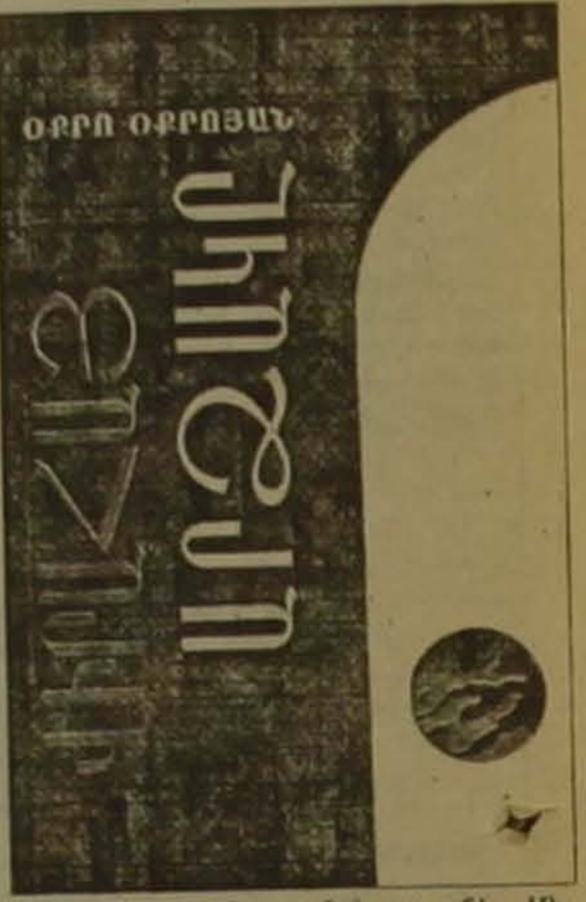

«Վիրահայ արձակը».- այսպես է կոչվում Երեւանում, «Անահիտ» հրատարակչության կողմից վերջերս լույս ընծայված Ջավախքում ապրող բանաստեղծ ու գրականագետ Օքրո Օքրոյանի մենագրությունը: Գիրքը նվիրված է 1930-ական թվականների եւ հետագա տասնամյակների Վրաստանի հայ նորագույն արձակի զարգացման հիմնահարցերին: Հեղինակը փաստական հարուստ նյութերի հիման վրա գրքում ներկայացնում է վրացահայ գեղարվեստական արձակի շուրջ վաթսունամյա ուղին, կատարում է նրա կարեւոր անդրադարձումների վերլուծություն, քննարկում է երկու տասնյակից ավելի հեղինակների հրատարակված գրքերն ու մամուլում տպագրված ստեղծագործությունները:

Ի դեպ, պետք է ասել, որ 1920-30-ական թվականների վրացահայ գրականությունն ու գրականագիտությունը, ինչպես եւ գրական կազմակերպությունների գործունեությունը ժամանակին ուսումնասիրվել եւ առանձին մենագրություններով ու հոդվածներով (հայերեն, ռուսերեն ու վրացերեն) հրատարակվել են պրոֆ. Արտաշես Մխիթարյանի կողմից:

Իսկ գրախոսվող ներկա գրքի հեղինակը շարունակել է պրոֆ. Ա. Մխիթարյանի կիսատ մնացած գործը: Օքրո Օքրոյանն իր աշխատության մեջ գլուխներ է նվիրել Մաթեւոս Դարբինյանի, Մարգար Ավետիսյանի, Ծերուն Թորգոմյանի, Սոս Սիմավոնյանի եւ ուրիշների կյանքին ու գրական ժառանգությանը: Սակայն, դրանց մեջ ամենածավալունը արդի հայ արձակի աչքի ընկնող դեմքերից մեկին՝ Բենիկ Սեյրանյանին նվիրված բաժինն է: Տասնամյակներ շարունակ ստեղծագործական բեղմնավոր աշխատանք կատարող, երեք տասնյակից ավելի գրքերի հեղինակ Բ. Սեյրանյանի մասին, ինչպես վկայում է մենագրության հեղինակը, ցարդ մեզանում չկա թեկուզ մի ամփոփ աշխատանք: Բայց եւ այնպես, հավաստում է նա, Սեյրանյանի բոլոր գործերն էլ արժանացել են գրականագետների ուշադրությանը: Թե Հայաստանում ու Վրաստանում եւ թե Սփյուռքում պարբերաբար տպագրվող նրա նովելներն ու պատմվածքները, վիպակներն ու վեպերը, ակնարկներն ու հրապարակախոսական նյութերը ունեցել են ջերմ արձագանքներ: Գրքում այդ ամենն ի մի է բերված, տրված է Սեյրանյանի գրական վաստակի արժեւորումը, ինչպես նաեւ ուրվագծված է նրա՝ որպես գրական կազմակերպչի ու Վրաստանում հայ գրականության դեսպան-խոսնակի հասարակական ու մշակութային աշխատանքի ամբողջական պատկերը:

Գրականագետն իր աշխատության մեջ, գրողների ստեղծագործական դիմանկարները կերտելուն զուգընթաց, մի շարք էջեր է նվիրել հայ եւ վրաց ժողովուրդների բարեկամությանն ու գրական-մշակութային կապերին, որոնք առավել լայն ծավալ ու թափ են ստացել 1930-ական թվականներից ի վեր: Հեղինակն իր ընտրած արձակագիրների ստեղծագործությունները վերլուծելուն զուգընթաց, հպանցիկ կերպով անդրադարձել է նաեւ գրական ավագ սերնդի՝ Նար-Դոսի, Մաղաք Պետրոսյանի, Գեւորգ Մեսյանի, Բահաթուրի, ինչպես նաեւ համեմատաբար ավելի երիտասարդ սերնդի՝ Սարգիս Պայազատի, Ռուբեն Զարյանի, Աշոտ Շայբոնի, Ռուբեն Լուսինյանի, Կամսար Գրիգորյանի, Միքայել Զովունու, Արմենակ Մուրվալյանի, Մամիկոն Ղազախեցու եւ մյուս արձակագիրների գրական վաստակին:

Սակայն, ցավոք, նա այդ ամենն արել է ցանուցրիվ վիճակում ու թռուցիկ եւ ոչ թե առանձին գլուխներով: Գրքի ներածության մեջ եւս թռուցիկ է ներկայացված տվյալ ժամանակաշրջանի վրացահայ գրական-մշակութային կյանքի համայնապատկերը: Վաթսուն տարուց ավելի ժամանակահատվածի (1930-1990 թթ.) վրացահայ արձակի ընդհանուր բնութագիրը գրքում տրված է ընդամենը մի քանի էջում:

Ամփոփելով մեր խոսքը, վերջում ուզում ենք նշել, որ գրքի առանձին հատվածներ ու գլուխներ ունեն սխեմատիկ կառուցվածք ու սոսկ տեղեկատվական բնույթ եւ ոչինչ չեն ավելացնում կամ հարստացնում Օքրոյանից առաջ նույն հեղինակների մասին այլ գրականագետների կողմից ասվածին: Պետք է ավելացնել նաեւ, որ Մաղաք Պետրոսյանի, Մարգար Ավետիսյանի, Ծերուն Թորգոմյանի եւ շատ այլ գրողների կյանքին ու գործունեությանը նվիրված գլուխներն ու հատվածները կարող էին եւ գրքում տեղ չզբաղեցնել, քանի որ նրանց կյանքն ու գրական վաստակը ավելի խորն ու բազմակողմանի է ներկայացված պրոֆ. Ա. Մխիթարյանի եւ ուրիշների կողմից արդեն տպագրված աշխատություններում, դասագրքերում, ակադեմիական հրատարակություններում եւ այլուր: Նրանց փոխարեն աշխատության մեջ կարելի էր ընդգրկել նոր հեղինակների: Նրանք են, օրինակ, Մկրտիչ Ասլանյանը, Կորյուն Ազրոյանը, Մարտին Քարամյանը, Արշավիր Ջիդարյանը, Սահակ Մանվելյանը, Հակոբ Գուլումյանը եւ շատ ուրիշներ: Այդ դեպքում Օ. Օքրոյանի գիրքը կլիներ ավելի արժեքավոր:

Սակայն, նշված թերություններով հանդերձ, մենք ունեցանք մի բանասիրական ամփոփ գործ, որը եւ [illegible] է ծածկելու եղած բացը:

Գիրքը խնամքով խմբագրել եւ հակիրճ առաջաբան է գրել «Անահիտ» հրատարակչության տնօրեն Արտակ Ոսկանյանը:

Վ. ՄԱՂԱՔՅԱՆ
Բանասիրական գիտությունների թեկնածու

Սփյուռքահայության կապերի կոմիտեում հանդիպում ֆրանսահայ երաժիշտ Բյուզանդ Ֆնդկյանի հետ

Այցելությամբ մայր հայրենիքում է գտնվում ֆրանսահայ երգիչ եւ երգահան, Ֆրանսիայի կոմպոզիտորների միության անդամ, Փարիզի Հայ առաքելական եկեղեցու վարչական խորհրդի անդամ Բյուզանդ Ֆնդկյանը: Նա բազմաթիվ երգերի հեղինակ է, որոնք կատարում է կիթառի նվագակցությամբ: Սկսած հիսնական թվականների կեսերից մասնակցել է միջազգային մի շարք փառատոների, որոնք կազմակերպվել են Բուխարեստում, Մոսկվայում, Վիեննայում, Հելսինկիում եւ այլն: Բյուզանդ Ֆնդկյանը բազմաթիվ երգեր է գրել Ավետիք Իսահակյանի, Ռուբեն Սեւակի, Հովհաննես Շիրազի, Մաթեւոս Զարիֆյանի, Սիլվա Կապուտիկյանի տեքստերով:

1996 թվականին թողարկվել է նրա կատարումների լազերային սկավառակը:

Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեում տեղի ունեցավ Բյուզանդ Ֆնդկյանի մենահամերգը: Մեր ժամանակի դժվարություններին դիմակայում է նաեւ սփյուռքը հայրենիքին կամրջող այս կազմակերպությունը եւ վաղուց այստեղ նման միջոցառում չէր կազմակերպվել:

Պատվավոր հյուրին ողջույնի ջերմ խոսք ասաց սփյուռքահայության հետ կապի կոմիտեի նախագահի տեղակալ Գեւորգ Բաղդասարյանը, որը նաեւ համառոտակի ներկայացրեց Բյուզանդ Ֆնդկյանի կյանքին ու ստեղծագործությանը վերաբերող կարեւոր դրվագներ:

Լրագրող Վլադիմիր Մուրադյանը Բյուզանդ Ֆնդկյանին ճանաչում է 60-ական թվականներից: Նա Փարիզում հյուրընկալվել է իր հայրենակցի տանը, զգացել հայրենակարոտ ընտանիքի առ հայրենիք ունեցած սերը:

Լրագրողի խոսքը ջերմ էր ու անկեղծ:

- Բյուզանդ Ֆնդկյանը ծնվել է օտար միջավայրում, սակայն հիանալի հայ է, - ասաց նա: Ոչ մի կուսակցության չի պատկանում: Նրա կուսակցությունը հայ ժողովուրդն է, որին նվիրել է իր գործունեությունը: Հայաստանում չի ծնվել, բայց գիտի իր նախնիների օրրանի ամեն մի անկյունը: Շրջագայել է Հայաստանում եւ ճանաչում է իր հայրենիքը: Երաժշտական մասնագիտական կրթություն չի ստացել, սակայն նրա ստեղծագործությունները ու կատարումները հմայում են ունկնդրին: Նրա երգերը պարզ են ու անմիջական, ներգործում են լսողի վրա, նրա սրտում բարի զգացումներ առաջացնում: Նրա կյանքն ու ստեղծագործությունը հաստատում են այն ճշմարտությունը, թե ինչպես կարելի է ապրել օտար հողում եւ զտարյուն հայ մնալ:

Բյուզանդ Ֆնդկյանը ներկայացրեց համերգային հարուստ ծրագիր, որում ընդգրկված էին հայ բանաստեղծների եւ իր տեքստերով գրված բազմաթիվ ստեղծագործություններ, ինչպես նաեւ ֆրանսիական երգեր:

Հ. Մ.

ՍՓՅՈՒՌՔ

Չարենցեան շաբաթ Բէյրութի մէջ

Լիբանանի մէջ Հայաստանի դեսպանատունը հաղորդագրութեամբ մը կը յայտնէ, որ դեսպանատունը Համազգայինի, Թէքէեան եւ Նոր Սերունդ մշակութային միութիւններու, ինչպէս նաեւ լիբանանահայ մտաւորականներու եւ Լիբանանի արաբ գրողներու միութեան գործակցութեամբ կազմակերպած է Եղիշէ Չարենցի ծննդեան 100 ամեակի տօնակատարութիւն մը, որ պիտի երկարի 13էն 20 Նոյեմբեր 1997:

Տօնակատարութեան ծրագիրը կ'ընդգրկէ.

13 Նոյեմբեր. մամլոյ ասուլիս եւ գիտական նստաշրջանի առաջին նիստ, որուն ընթացքին պիտի կարդացուին 4 զեկուցում՝ արաբերէն, ֆրանսերէն եւ անգլերէն:

14 Նոյեմբեր. գիտական նստաշրջանի երկրորդ նիստ, որուն ընթացքին պիտի կարդացուի 4 զեկուցում՝ հայերէն: Երկու զեկուցում պիտի ներկայացնեն հայրենի չարենցագէտներ:

15 Նոյեմբեր. պաշտօնական հանդիսութիւն, հովանաւորութեամբ Լիբանանի եւ Հայաստանի մշակոյթի նախարարներուն:

18 Նոյեմբեր. երգչախումբի համերգ, կոմիտասեան եւ չարենցեան երգացանկով:

Այս առիթով Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան տպարանէն լոյս պիտի տեսնէ Չարենցի ստեղծագործութիւններու երկու գիրք՝ 100 բանաստեղծութիւն հայերէն եւ 40 բանաստեղծութիւն արաբերէն, Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան մեկենասութեամբ:

«ԱԶԴԱԿ»

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ռոբերտ Էմմիյան. «Հայկական սպորտին պետք է ազգովին աջակցենք»

Անվանի մարզիկը կրկին հայրենիքում է

1997 թ. մայիսի 22-ին լրացավ հռչակավոր հեռացատկորդ Ռոբերտ Էմմիյանի սահմանած եվրոպական ռեկորդի 10 տարին: Ուղիղ այսքան է բաժանում մեզ այն պահից, երբ Ծաղկաձորի օլիմպիական մարզաբազայում հայ մարզիկը ցույց տվեց 8 մ 86 սմ արդյունք, ինչն ընդամենը 4 սմ-ով էր զիջում ֆրանսիացի Բոբ Բիմոնի համաշխարհային ռեկորդը, որ սահմանվել էր դրանից 19 տարի առաջ: Այն տարիներին ոչ ոք չէր մոտենում նույնիսկ 8 մ 80 սմ սահմանին: Խորհրդանշական է, որ Ռոբերտից առաջ եվրոպական ռեկորդակիրների ցուցակում է եղել մեկ այլ հայազգի աշխարհահռչակ թեթեւատլետ՝ Իգոր Տեր-Հովհաննիսյանը, որը 1967 թ. գրանցել էր 8 մ 35 սմ ցուցանիշ: Մինչեւ այժմ եվրոպացիներից ոչ մեկին չի հաջողվել «ոտնձգություն» կատարել Էմմիյանի ռեկորդի նկատմամբ (թեեւ ամերիկացիները բազմիցս բարձրացրել են աշխարհի նվաճումը. վերջին անգամ Մայք Պաուելը՝ 898 սմ): Վեց տարի է, ինչ Էմմիյանը ապրում եւ մարզվում է Ֆրանսիայում: Նա ամուսնացել է տեղի հայուհու հետ եւ ունի երկու դուստր: Այս օրերին Հայաստանում գտնվող գյումրեցի մարզիկը հուսով է, որ իր ռեկորդը կկարողանա բարձրացնել ներկայիս սերնդի հայ հեռացատկորդներից մեկը: Ներկայացնում ենք նրա հետ հարցազրույցը:

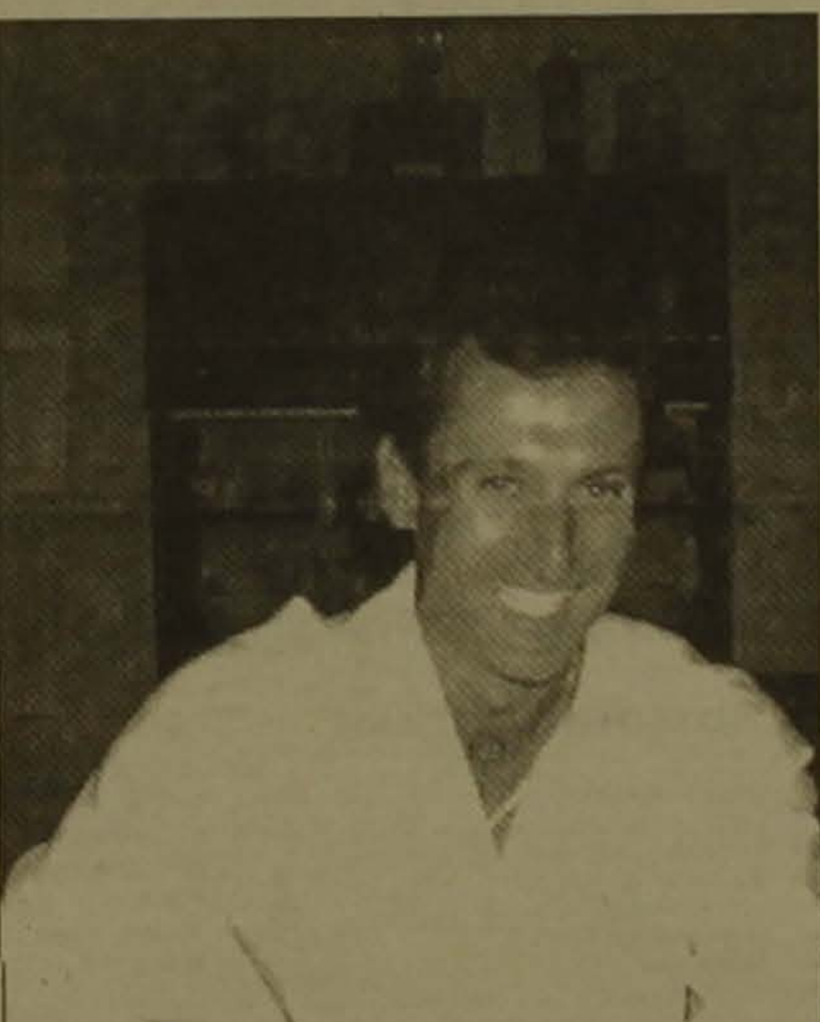

— Ինչպե՞ս ես հարմարվել Ֆրանսիայում:

— Կարծես թե լավ, քանզի ապրում եմ երկրի հայաշատ քաղաքներից մեկում՝ Իսի լե Մուլինոյում: Մարզվում եմ տեղի մի թեթեւատլետիկական ակումբում: Վերջերս հրավեր եմ ստացել ղեկավարելու բնակտեղիցս ոչ հեռու գտնվող Փլեսի Ռոբինզոն քաղաքի նորակառույց մարզահամալիրը: Կարծում եմ, կկարողանամ շաբաթը 2-3 ժամ հատկացնել այդ աշխատանքին: Բացի այդ, հնարավորություն կունենամ այստեղ հրավիրելու հայ թեթեւատլետներին, որպեսզի նրանք լավ մարզավիճակով դիմավորեն պատասխանատու միջազգային մրցումները:

— Ծանր չէ՞ ընդմիշտ հաստատվել այդ երկրում:

— Գիտեք, տեղի իշխանություններից բազմիցս առաջարկ եմ ստացել փոխելու քաղաքացիությունս: Դա կնշանակի, որ պետք է հանդես գամ Ֆրանսիայի դրոշի ներքո: Սակայն կտրականապես մերժել եմ դրանք, պատճառաբանելով, որ ուզում եմ նվիրվել հայկական սպորտի զարգացմանը: Կարծում եմ, թե ինձ, թե երկրպագուներիս դժվար կլինի պատկերացնել Էմմիյան ֆրանսիացուն: Գալիք տարի պետք է մասնակցեմ Եվրոպայի ձմեռային եւ ամառային առաջնություններին ու անպայման ներկայացնեմ Հայաստանը: Ինչ մնում է Ֆրանսիայում ապրելուս, ապա կարծում եմ, դրանով կկարողանամ օգնել մեր տղաներին մարզվելու այդ երկրի մարզաբազաներում:

— Վաղ թե ուշ թողնելու եք մեծ սպորտը: Ձեր կարիքը որպես մարզչի չի՞ զգացվի Հայաստանում:

— Կարծում եմ, Հայաստանում լավ մասնագետներ շատ կան: Դա է ապացուցում վերջին տարիների հեռացատկում եւ եռացատկում նոր խոստումնալից տղաների ի հայտ գալը: Երբեք չեմ սխալվի, եթե ասեմ, որ Արմեն Մարտիրոսյանի գրաված 5-րդ տեղը Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում կարելի է մեծ նվաճում համարել:

— Իսկ Ֆրանսիայում Էմմիյան մարզչի կարիքը կլինի՞:

— Այստեղ էլ մասնագետների պակաս չկա: Բայց այս երկրում նախապատվությունը տալիս են խաղային մարզաձեւերին: Թեեւ Ֆրանսիան զարգացած երկիր է համարվում, բայց չունի վարպետության բարձրացման մարզադպրոցներ: Իհարկե, խոսքս առաջին հերթին վերաբերում է թեթեւ ատլետիկային: Ինձ համար ցավալի է տեսնել, որ լիարժեք չեն օգտագործվում ստեղծված հիանալի պայմանները, ժամանակակից հարմարությունները: Մարզումներն էլ, ի տարբերություն ԽՍՀՄ-ում ընդունվածի, առանձնակի ծանրաբեռնվածությամբ աչքի չեն ընկնում: Եթե նման պայմաններ լինեին Հայաստանում, ապա արդյունքներն անկասկած ավելի բարձր կլինեին:

— Այցելե՞լ եք Գյումրի:

— Այո: Շատ ուրախացա, տեսնելով, որ հայրենի քաղաքս 1988 թ. աղետալի երկրաշարժից հետո աստիճանաբար վերականգնվում է: Եղա մարզադաշտում եւ ուրախությամբ նկատեցի, որ երեխաները կրկին ինքնանվիրումով եւ մեծ սիրով մարզվում են: Գիտեմ, այստեղ կյանքը բավականին ծանր է, բայց նույնիսկ այս պայմաններում սպորտը ձգում, հրապուրում է մատաղ սերնդին: Կարծում եմ, Հայաստանի իշխանությունները պետք է քաղաքական խնդիրներին զուգահեռ մեծ ուշադրություն դարձնեն մարզական բնագավառին, ու համոզված եմ, կրկին կունենանք օլիմպիական խաղերի, աշխարհի եւ Եվրոպայի բազմաթիվ չեմպիոններ:

— Ռոբերտ, վերջին տարիներին կարծես թե նշանակալի հաջողություններ չունեցաք:

— Շատ կուզենայի նոր նվաճումների հասնել: Սակայն իրադարձությունները շատ արագ զարգացան: Հայտնվելով արտասահմանում եւ լինելով հայրենիքիցս հեռու, բազմաթիվ խնդիրների հանդիպեցի, որոնք էլ իրենց հետքը թողեցին մարզական ցուցանիշներիս վրա: Պետք է աշխատեմ կրկին հասնել առավելագույն մարզավիճակիս եւ, ինչպես արդեն նշեցի, նախապատրաստվել հաջորդ տարի կայանալիք Եվրոպայի առաջնություններին:

— Ինչպիսի՞ն են ձեր հարաբերությունները տեղի հայ համայնքի հետ: Հանդիպե՞լ եք Հայաստանի հավաքականում հանդես եկող ֆրանսահայ ֆուտբոլիստներին:

— Բնականաբար, տեղի հայերի հետ շատ եմ շփվում եւ լավ հարաբերություններ պահպանում: Շատերի երեխաները հրապուրվել են հեռացատկով եւ ազատ ժամանակ գալիս են մարզվելու: Բայց պետք է նշեմ, որ դրանք պարբերաբար չեն, եւ այդ պատճառով էլ առայժմ հեռանկարային երեխաներ դեռ չկան:

Իսկ ֆրանսահայ ֆուտբոլիստներին, ցավոք, ժամանակ չեմ ունեցել հանդիպելու: Միայն մեկ անգամ Փարիզի օդանավակայանում ծանոթացա եւ զրուցեցի Միշել Տեր-Զաքարյանի հետ: Հետաքրքրվեցի նրա հաջողություններով, Հայաստանի հավաքականում ելույթներով: Ընդհանրապես շատ ուրախ եմ, որ սփյուռքահայերը ակտիվորեն մասնակցում են հայրենական սպորտի զարգացմանը: Լավ ծանոթ եմ նաեւ Ալբեր Առուլանյանին, Պիեռ Ղազարյանին, որոնք եւս քիչ ներդրում չունեն հայկական սպորտի զարգացման գործում: Գտնում եմ, որ այն պետք է ոտքի կանգնի ողջ հայության աջակցությամբ:

Հարցազրույցին ներկա էր թեթեւատլետիկայի Հայաստանի ֆեդերացիայի նախագահ Սերգեյ Խաչատրյանը, որը նշեց, թե վերջերս Էմմիյանը նշանակվել է ֆեդերացիայի Սփյուռք-հայրենիք կապերի հանձնաժողովի ղեկավար եւ արդեն հասցրել է մեծ աշխատանք կատարել: Նրա շնորհիվ մի քանի երկրներում՝ Հունաստանում, Ֆրանսիայում, Կանադայում ստեղծվել են հայկական ֆեդերացիայի ներկայացուցչություններ, որոնց թիվն աճելու միտում ունի: Արդեն համաձայնություն է ձեռք բերվել, որ հունահայերը կհովանավորեն Հայաստանի հավաքականի ուսումնամարզական հավաքը այդ երկրում: Բացի այդ, Սերգեյ Խաչատրյանը հայտնեց, որ ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի ղեկավարությունը Ռոբերտ Էմմիյանի անվան կրթաթոշակ է նշանակել լավագույն թեթեւատլետին (5000 դրամ): Ըստ նրա, նախատեսվում է 98 թ. Բուդապեշտում կայանալիք Եվրոպայի ամառային առաջնությունում հայ մարզիկի մեծ սպորտին հրաժեշտ տալու արարողություն կազմակերպել:

Հարցազրույցը վարեց
ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆԸ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Չեմպիոնը պարտվեց եւ զիջեց առաջատարությունը

«Արարատն» էլ 0-3 հաշվով զիջեց «Կոպենհագենին»

Ֆուտբոլի Հայաստանի առաջնության հերթական տուրը նշանավորվեց հանրապետության չեմպիոն «Փյունիկի» պարտությամբ, որի հետեւանքով թիմն առաջատարությունը զիջեց «Ցեմենտին»: Արարատի մարզի ֆուտբոլիստները հյուրընկալվելիս 2-0 հաշվով պարտության մատնեցին «Ղարաբաղին» եւ, վաստակելով 16 միավոր, գլխավորեցին մրցաշարային աղյուսակը:

Անկասկած կենտրոնականը «Փյունիկ»-«Երեւան» մրցամարտն էր, որը մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել: Այն անցավ չափազանց համառ եւ անզիջում պայքարում, որը, ցավոք, հաճախ ուղեկցվում էր կոպիտ խաղով: Պատահական չէ, որ մրցավարը 25-րդ րոպեին խաղադաշտից հեռացրեց Մալալին, դեղին քարտեր ստացան «Երեւանի» ֆուտբոլիստներ Գոգուան եւ Եսայանը, փյունիկցիներ Արսեն եւ Վարազդատ Ավետիսյանները:

Արդեն 6-րդ րոպեին անկյունային հարվածի խաղարկումից հետո Մարկոսյանը բացեց հաշիվը: «Փյունիկի» ֆուտբոլիստներն առաջ նետվեցին ետ բերելու կորցրածը: «Երեւանը» պաշտպանվում էր եւ դիմում սուր հակագրոհների: Դրանցից երկուսը 22-րդ եւ 40-րդ րոպեին դիպուկ հարվածներով եզրափակեց թիմի ռմբարկու Տիգրան Եսայանը՝ 3-0: Չեմպիոնին խաղավարտից 20 րոպե առաջ հաջողվեց խուսափել խոշոր հաշվով պարտությունից: 70-րդ րոպեին ձախ եզրով Վարազդատ Ավետիսյանի սրընթաց անցումը հյուրերի պաշտպանները կասեցրին անթույլատրելի հնարքով: Նշանակված 11 մ տուգանային հարվածը հստակորեն իրացրեց Վարդան Մինասյանը՝ 1-3:

Մյուս խաղերի արդյունքները.

«Ղարաբաղ»-«Ցեմենտ»՝ 0-2
«Դվին»-«Լոռի»՝ 2-0
«Շիրակ»-«Կոտայք»՝ 3-0

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ ԵՆՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

«Նոյյան տապան» գովազդային գործակալությունը
հայտարարում է
գովազդային գործակալների մրցույթ

Հավակնորդները կանցնեն
նախնական թեստային ընտրություն
եւ հարցազրույց

սեպտեմբերի 22-ից 26-ը
ժամը 17.00 - 19.00
Իսահակյան 28
հեռ. 56-19-05

Noah's Ark

Հայաստանի Բաց հասարակության ինստիտուտի Օգնության հիմնադրամի
Արեւելք-արեւմուտք ծրագիրը

հայտարարում է մրցույթ
մասնակցելու «Քաղաքացիական հասարակությունը հետկոմունիստական երկրներում. ՀԿ-ների եւ կառավարությունների միջեւ հարաբերությունները» թեմայով սեմինարի:
Սեմինարին կարող են մասնակցել կառավարության եւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:
Սեմինարի նպատակն է քննարկել.
- քաղաքական վերափոխումները
- բաց հասարակության ստեղծումը
- քաղաքացիական հասարակության ստեղծումը
- համագործակցությունը կառավարության հետ
- հասարակական կազմակերպությունների եւ քաղաքական կուսակցությունների փոխհարաբերությունների հետ կապված խնդիրները
- մշակութային տրանսֆորմացիայի սահմանները
- միջազգային հասարակական կազմակերպությունների համագործակցության հեռանկարները Արեւելյան Եվրոպայում եւ նախկին Խորհրդային Միության երկրներում:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ հոկտեմբերի 7-ը, 1997 թ.
Անհրաժեշտ է ներկայացնել.

- ինքնակենսագրություն
- երաշխավորագիր
- հիմնավորում, թե նշված միջոցառումը որքանով կնպաստի մասնակցի հետագա գործունեությանը
Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Հայաստանի Բաց հասարակության ինստիտուտ հետեւյալ հասցեով.

Այգեձորի 53բ, հեռ. 272119, 271713

НЬЮ ВИНД

375002 Ереван, Амиряна 15
(В здании магазина "Орбита")
Тел./факс 537703
586604

СЕГОДНЯ В ПРОДАЖЕ

Бытовые кондиционеры

Настенные сплит-системы	Цена Драм	Обсл.пл. $м^2$
SAMSUNG ASH 1206ERH	520000	40
FUNAI FC-90SS	410800	30
FUNAI FC-90SH	462800	30
FUNAI FC-120SH	572000	40
FUNAI FC-180SH	832000	50
FUNAI FC-240SH	884000	60
FUJI RSW-97R	504400	30
FUJI RSW-127R	579800	40
FUJI RSW-177R	858000	50
FUJI RSW-247R	910000	60
TOSHIBA RAS-13SKHKX/SA	689000	45
TOSHIBA RAS-10SKX/SA	546000	35
L G LS-S126 OHL	546000	40
SAMSUNG ASH 1206ERH	572000	40
Двухсекционные сплит-системы		
FUNAI FC-180 2SH 2x30	910000	
FUNAI FC-240 2SH 2x40	1092000	
Оконные кондиционеры		
TOSHIBA RAC-09FSW WINDOW	254800	25
TOSHIBA RAC-09YH(SW)	322400	25
TOSHIBA RAC-12YH(SW)	361400	40
Передвижные кондиционеры		
FUNAI 7500 C	390000	25
FUNAI 3500 C	353600	18
MIZUSHI S 1645 1	1118000	40
MIZUSHI S 1665	1144000	40
MIZUSHI S 1665	1144000	40
MIZUSHI S 1945 1	1284400	50
Автомобильные кондиционеры		
FIVE STAR	452400	

Бытовая техника

Наименование	драм
Холодильники	
ARISTON B 450L (RD) SX	481440
ARISTON EDNF 480 (EU)	514080
ZANUSSI ZFC 25/11RD	612510
ARISTON OKDF 290 NFL	343230
ARISTON OKRF 3100	341190
ARISTON OKRF 3300 NFL	457470
ARISTON OKRF 3300 L	366690
ARISTON OKRF 3100 NFLD	446250
Стиральные машины	
ARDO WD 1000 L	276420
ARDO WD 800 LX	281520
ARISTON ABS 636 TX IT	311610
ARISTON AI 858 CTX	369750
ARISTON AL 1456 TX R	378420
ARISTON AL 957 TX ST R	345780
INDESIT WG 835 TX R	276930
INDESIT WGD 934 TX R	337620
INDESIT WT 600 U	309570
Электрические и газовые плиты	
ARISTON MC (W) GR	631380
ELECTROLUX EK 5146	317220
ELECTROLUX EK 5160	478890
ELECTROLUX EK 6171	1100070
ZANUSSI Z 55 BGS	254490
ZANUSSI Z 66 XMS	326400
Посудомоечные машины	
ARISTON KLS 45	374340
Водонагреватели	
BOILER MTO 100	74460
BOILER MTO 80	65790
BOILER MTV 80	65790
Пылесосы	
DAEWOO RC 705D	69870
DELONGHI M 31	138720
DELONGHI PENTA ELECTR	272850
DELONGHI PENTA VAP	232560
DELONGHI XTC12	78540
DELONGHI XTC13E	101490
DELONGHI XTC14E	105570
DELONGHI XW 1200 PD	69360
MOULINEX AK 2	81090
MOULINEX AK 3	88740
PHILIPS 8735	94860
SAMSUNG TC 9014 V	80580
SAMSUNG TC 9015 V	88740
Микроволновые печи	
FUNAI MO 888 TT	85680
FUNAI MO 888 VT	78540
GOLD STAR MS 1735T	84660
MOULINEX Y 85	331500
SAMSUNG CE 735GR	119850
SAMSUNG G 643CR	114750
SAMSUNG M 945R	111180
SANYO EM G 400	238680
Духовки	
ARISTON FG 21(BK)	202470
ARISTON FM 11F (WH)	172890
ARISTON FM 21(IX)	178520
ARISTON HM 27V(BR)	276930
ARISTON FM 37V(BR)	243780
Конвекционная печь	
IMARFLEX CF 9301	45390
Фритюрницы	
TEFAL 3192	
Супер классик 1000	52530
TEFAL 3677	
Универсал 1250	116280
TEFAL 3686	
Макси Квадра 1250	87720
TEFAL 8204 İ‡ÖÖÉÌ	43860
TEFAL 8254 —Ї	37740
TEFAL 832279B ‚‡%‚•Ó 700	53550
TEFAL 319679	59670
Детские товары	
MOULINEX W 17	53550
Кофеварки	
MOULINEX AM 7	53040
Кофемолки	
MOULINEX 843	13770
Кухонные комбайны	
MOULINEX A 77 R. B.	69360
MOULINEX A 77 R. D.	84150
Мясорубки	
MOULINEX 133	49980
Тостеры	
MOULINEX AG 7	22950
Вентилятор	
DELONGHI MVA 303	21930
Утюги	
MOULINEX AL 9	58650
MOULINEX X 66	40800
Фены	
KRUPS 442	17340
MOULINEX L72	6630
MOULINEX L73	7140
MOULINEX T05	10200
PHILIPS HP 4369 FL	18870
PHILIPS HP 4383	11730
PHILIPS HP 4395	21420
Электронож	
PHILIPS HR 2571	10200
Эльбритвы	
PHILIPS 4830 RC/ AC	52020
PHILIPS 5870 RC/ AC	85170
Эльчайники	
MOULINEX D02	16830
MOULINEX D03	20400
MOULINEX A 91	20400
MOULINEX AZ 1	25500
TEFAL 78690	22950
TEFAL 78695	34170
TEFAL 91605	20400
TEFAL 91640 GOLD EL	31620
Минипекарни	
GOLD STAR HB 202 CE	84660
GOLD STAR HB 152 CE	76500

Компьютеры

С гарантией процессора 1 год

CPU	RAM	HDD	FDD	Video card	Цена драм
AMD K5-P133	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	413100
AMD K5-P133	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	432990
AMD K5-P166	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	430440
AMD K5-P166	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	446760
AMD K6-P166	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	453900
AMD K6-P166	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	467160
Intel P-100	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	424320
Intel P-100	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	435540
Intel P-120	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	431970
Intel P-120	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	445230
Intel P-150	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	434520
Intel P-150	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	447780
Intel P-166	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	461550
Intel P-166	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	473790
Intel P-166 MMX	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	496230
Intel P-166 MMX	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	508470
Intel P-200 MMX	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	568140
Intel P-200 MMX	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	[illegible]
Intel P-200 PRO	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	778770
Intel P-200 PRO	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	797640
IntelPentiumIIP233	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	826200
IntelPentiumIIP233	32 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb, S3 Trio 64V+, PCI	870060

В состав всех моделей входят: Monitor FUNAI 14", keyboard 101 key KB 8861, w/clik
По желанию заказчика конфигурация может быть измемена. Покупая компьютер вы получаете подарок: Mouse SPC 2bt, mouse pad PVC

Комплектующие к компьютерам

Наименование	Цена
Monitor	
MONO 14" DTK	63750
NOOS 14" 1430SL	102000
SAMSUNG 14" CQB4147L	127500
FUNAI 14" 1448GA	114750
FUNAI 15" 1564 GD	168300
SAMSUNG 15" CGB5607L	223890
SAMSUNG 15" CMB 5477L	223890
SONY 17" 200SFT	612000
COMPAQ 20" QV200AM	637500
Motherboards	
Motherboard Pentium AL 575	38250
Motherboard Pentium 512K 2 DIMM TX OCTEK	61710
M/B 512K OCTEK RHINO 12VIA	56892
Motherboard Pentium 430VX 512K 2 DIMM (PC PARTNER)	59670
Motherboard Pentium P51430TX-250 TITANIUM	84660
Motherboard Pentium P61440FX COMANDER PRO	128520
Motherboard PENTIUM II PIC 440FX	138075
CPU	
P-133 AMD K5 w/HEATSINK	54570
P-166 AMD K5 w/HEATSINK	69870
P-166 AMD K6 w/HEATSINK	93905
INTEL PENTIUM CPU 120Mhz BOX/HEATSINK	66810
INTEL PENTIUM CPU 150Mhz BOX/HEATSINK	80580
INTEL PENTIUM CPU 166Mhz BOX/HEATSINK	88634
INTEL PENTIUM CPU 166Mhz w/MMX BOX/HEATSINK	106092
INTEL PENTIUM CPU 200Mhz w/MMX BOX/HEATSINK	178173
INTEL PENTIUM CPU 200Mhz PRO BOX/HEATSINK	334050
CPU Intel PENTIUM II P-233	371550
Memory (72 pin)	
SIMM: 4 Mb EDO-60 ns (NEC)	11220
SIMM: 8 Mb EDO-60 ns (SIEMENS)	16862
SIMM: 16 Mb EDO-60 ns (PANASONIC)	38250
Hard Drives IDE	
HDD 1Gb QUANTUM	92820
HDD 1.08 Gb SAMSUNG WN 310820 A	93840
HDD 1.2 Gb SEAGATE	98940
HDD 1.7 Gb FUJITSU	107100
HDD 1.7 GB SEAGATE	107100
HDD 2.1 GB QUANTUM	112200
HDD 2.1 GB SAMSUNG	112200
HDD 2.5 GB SEAGATE	120934
HDD 3.2 GB IBM	126806
HDD 4.3 GB IBM	147370
Multimedia	
Sound Cards	
CREATIVE SB16 VIBRA CT2961 PnP	32130
CREATIVE SB32 CT3671 PnP	49980
VIBRA 16FM1 SOUND CARD W/FM RADIO	37230
Active Speakers	
YS200 MULTIMEDIA	10663
AIWA SC-C27 (1W+1W) 20W PMPO	12240
AIWA SC-C57 (5W+5W) 80W PMPO	37740
AIWA TS-CD20 w/SW(10W+5W+5W)190W PMPO	66810
CD-ROMs	
TORISHAN 8xSPEED CD-ROM DRIVE	34680
TOSHIBA 12xSPEED CD-ROM DRIVE	44377
PHILIPS 12xSPEED CD-ROM DRIVE	56100
NEC 16xSPEED CD-ROM DRIVE	61200
SONY 16xSPEED CD-ROM DRIVE	62752
ACER 24xSPEED CD-ROM DRIVE	62730
Cards	
1Mb PCI S3 TRIO 64V/I w/MPEG	14985
2Mb PCI S3 VIRGE 3D w/MPEG	20697
4Mb PCI S3 VIRGE 3D w/MPEG	26087
2Mb DIAMOND EDGE 3D 2200 w/GAMES PORT	29580
512 Kb SOJ EDO (256x116) SIEMENS	2000
Network Accessories	
Cable CENTRONICS I/Printers	1071
Cable POWER 2 PIN	1339
Cable for CD-ROM	803
D-LINK 16BIT ETHERNET CARD DE220CT	16320
Connector RJ-45	1071
Keyboard	
K/b KB 8861, w/click	8670
K/b clickWin.95 104 SMK8861	9690
MembraneWin.95,104 SMK8001	9690
Casings	
Mini Midle 162B	24480
Mini Tower 202N	24480
Mini Tower 787D	31620
Mini Tower KN800	41310
MPC 889 Multimedia White	61710
FDD	
FDD 3.5" MITSUMI	14790
Mouse	
SPC 2 bt	3570
MITSUMI 2 bt	4080
FUNAI 2 bt (Ergonomic)	5100
Mouse pad with picture/colour PVC	1071
Mouse Pad colour fabric	560
Diskettes	
3,5" 1.44 Mb TDK (carton)	459
Microphone	
CREATIVE MC 1000	11220
Printer	
EPSON LX-1050+ (Dot Matrix)	158100
EPSON FX-1170 (Dot Matrix)	244800
CANON BJC-210 SP (color) 720x360 dpi (Inkjet)	122400
HP LJ 5L (LaserJet)	269790
HP LJ 6L (LaserJet)	316200
HP LJ 5 (LaserJet)	049070
Printer Accessories	
CANON BC-03 INK Cartridge	14280
CANON BC-05 COLOR Cartridge	15300
Modem	
ZYXEL U-1496E+ 19.2 ext voice, V32, V42 MNP-4, V42bis MNP-5	132600
Copier & Accessories	
CANON FC-230	321300
TOSHIBA Main Equipment 1210 (complete set)	481440
TOSHIBA Black developer D-1210	13770
TOSHIBA Black toner T-120P (1/10)	11730
TOSHIBA Drum OD 1210	46410
TOSHIBA Main Equipment 1350	810900
TOSHIBA Black toner T-1350E (1/4)	16830
Cartridge CANON E-16 I/FC-230	51000

Телефоны

Наименование	Модель	Цена
Автоматические телефонные станции		
PANASONIC	KX -TD 1232	765000
PANASONIC	KX -T 30810	205530
SAMSUNG	KP308HMSCHA(KSU	197880
Цифровые и аналоговые телефонные станции		
PANASONIC	KX -T 7250	57120
PANASONIC	KX -T 7040	70380
PANASONIC	KX -T 7130	85680
PANASONIC	KX -T 7033	73950
PANASONIC	KX -T 7030	56100
PANASONIC	KX -T 7050	48450
PANASONIC	KX-T 2365	38760
LG	GS-690	16320
Многолинейные телефонные станции		
PANASONIC	KX -T 3155 B	63750
PANASONIC	KX -T 3281 B	74460
Безпроводные телефонные станции		
FUNAI	9090	92310
PANASONIC	KX-T 9180	192780
Дополнительное оборудование для мини АТС		
PANASONIC	KX -TD 170 X	221850
PANASONIC	KX -TD 180 X	112200
PANASONIC	KX -TD 192 X	117300
Факсимильные аппараты		
PANASONIC	KX -F 580	201450
PANASONIC	KX-F 1100	363120
SAMSUNG	SF-2800	243780
SAMSUNG	SF-2900 M	234090
SAMSUNG	5500 CART	112710
BROTHER	1500 M	460020

Аудио-, видеотехника

Наименование	драм
Телевизоры	
AKAI CT-1417 D	112200
AKAI CT-20WKD	169320
AKAI CT-2107 D	161160
FUNAI TV-2000 AMK 10	154020
FUNAI 2100 AMK 10	170850
FUNAI 2100 TMK 8	177480
FUNAI TV-2500 AMK 8	239190
FUNAI TV-2500 TMK 8	233070
SONY KV G 21M1	234600
PHILIPS 29PT 9111	957270
SAMSUNG CK-5038 ZR	169830
SAMSUNG CK-5085 ZBR	181050
SAMSUNG CK-5339 ZR	191250
SAMSUNG CK-5385 TBR	234090
SAMSUNG CK-5338 ZR	188700
SAMSUNG CK-5366 ZR	219300
SAMSUNG CK-5399 ZR	236640
SAMSUNG CK-5399 TR	244290
SAMSUNG CS7277PTR	612000
SAMSUNG CS721APTRWBp	688500
TOSHIBA 2050XS	172890
TOSHIBA 2165 XR	210120
TOSHIBA 2185XR	239700
TOSHIBA 32W 3DXR	1129650
SHARP 14 LSC	138720
SHARP 20 LSC	181560
PANASONIC 14S 10R	165240
PANASONIC TC-14L10R	161160
PANASONIC TC-2150RS	255000
PANASONIC TC-21S 10R	249900
PANASONIC TX25V70T	424320
GOLDSTAR CF-14E20	136170
GOLDSTAR CF-14D60	138720
GOLDSTAR CF-20E60B	161160
GOLDSTAR CF-21E20B	168190
GOLDSTAR CF-21E60B	189720
GOLDSTAR CF-21D70B	181560
DISTAR 14	109650
SANSUI SV-M2110R	148920
Видеомагнитофоны	
AKAI G 245 EDG	135150
AKAI G 420 EDG	140250
AKAI G 440 EDG	142800
FUNAI V 8008 CM	107100
PANASONIC SD-300 AM	160650
PANASONIC NV-SD320 AM	170850
SONY SLV-X 315	147900
SONY SLV-X 715	178500
SAMSUNG SVR-35D	132600
SAMSUNG SVR-45D	140250
SAMSUNG SVR-75D	158100
SAMSUNG SVR-85D	168300
SHARP VC MA31	130050
SHARP VC-MA55	158100
TOSHIBA V-204G	130050
TOSHIBA VK-60J	247350
TOSHIBA V-206R	122400
TOSHIBA V-454G	161160
TOSHIBA V-405W	163200
GOLDSTAR S12HW	124950
PHILIPS 296/55	122400
Видеоплееры с записью	
AKAI VS-R 160EDG	91800
AKAI VS-R 88 K	94350
AKAI VS-R 1700	88740
SAMSUNG SVR-11G	91800
GOLDSTAR RN 830 AW	91290
TOSHIBA C3 CZ	100980
FUNAI VIP 5000 HC	80070
AKAI VS-P 1700	84150
Видеокамеры	
SAMSUNG VP-K70	275400
SAMSUNG VP-K80	311100
Музыкальные центры	
AKAI S/ST RX-690	175950
JVC MX-D 5T C/W	224400
JVC CA-S 700R	410550
JVC MX-D 3S C/W	206550
JVC MX-S20E	218790
MINI LG F-59	162180
MINI LG F-M100A	120360
MINI PHILIPS FW 332	189720
MINI PHILIPS FW 335/34G	168810
MINI PHILIPS FW 362/34	208080
MINI SAMSUNG MAX-440	145350
MINI SAMSUNG MAX-550	182580
MINI SAMSUNG MAX-630	234600
MINI SAMSUNG MM 26	137700
Магнитолы	
RCDR PHILIPS-AZ 8070/14	81600
RCDR PANASONIC RX-DT530	114750
RCDR PANASONIC RX-ED90GCK	224400
PANASONIC RX-FS430	34170
PANASONIC RX-CT 990	107100
PANASONIC RX-CT 870	63750
Аудиоплееры	
AKAI PM-F75 A/P	61200
AKAI PM-R55 A/P	56100
PLAYER PHILIPS AQ 6562/14	17850
PLAYER SONY WM-EX356	30600
PLAYER SONY WM-FX353EE	35700
PLAYER SONY WM-FX355EE	40800
CD-плеер	
AKAI PDX65	58650
Автомагнитола	
SONY XR -1953 EE	

53-77-03
58-66-04

Принимаются предварительные заказы на все виды техники

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 667 Տպաքանակ 3000 Ստորագրված է տպագրության 19. 09. 1997 Գինը 100 դրամ